

Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı Doktora Programı

**KORO DERSİ MOTİVASYON ÖLÇEĞİ GELİŞTİRİLMESİ VE
ÖĞRENCİLERİN MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN
KARŞILAŞTIRMALI OLARAK İNCELENMESİ**

Aykut Önder SARIÇİFTÇİ

**Tez Danışmanı
Prof. Dr. H. Seval KÖSE**

Doktora Tezi

Burdur, 2014

MAKÜ EĞİTİM BİLİMLERİ
ENSTİTÜSÜ

DOKTORA JÜRİ ONAY FORMU

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun 04.6.2014 tarih ve 2014-72/4 sayılı kararıyla oluşturulan jüri tarafından 25.6.2014 tarihinde tez savunma sınavı yapılan Aykut Önder SARIÇİFTÇİ'nin KORO DERSİ MOTİVASYON ÖLÇEĞİ GELİŞTİRİLMESİ VE ÖĞRENCİLERİN MOTİVASYON DÜZEYLERİNİN KARŞILAŞTIRILMALI OLARAK İNCELENMESİ konulu tez çalışması Güzel Sanatlar Eğitimi Anabilim Dalı'nda DOKTORA tezi olarak kabul edilmiştir.

JÜRİ

ÜYE : Prof. Dr. H. Seval KÖSE
(Tez Danışmanı)

ÜYE : Prof. Dr. Efe AKBULUT

ÜYE : Doç. Dr. Zeki NACAĞCI

ÜYE : Yrd. Doç. Dr. Özlem MUTLU TAGAY

ÜYE : Yrd. Doç. Dr. Nurdan KIZILDELİ SALIK

ONAY

M.A.K.Ü Eğitim Bilimleri Enstitüsü Yönetim Kurulu'nun/...../..... tarih ve/..... sayılı kararı.

İMZA/MÜHÜR

Bildirim Sayfası

Hazırladığım tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda Saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

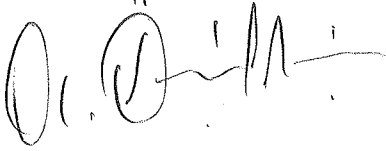
Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporum sadece Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Tezimin/Raporumun yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin/raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.

07/07/2014

Aykut Önder SARIÇİFTÇİ

ÖZET

Koro Dersi Motivasyon Ölçeği Geliştirilmesi ve Öğrencilerin Motivasyon Düzeylerinin Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi

Aykut Önder SARIÇİFTÇİ

Bu araştırmanın amacı, öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyonlarının ölçülmesine yönelik bir Motivasyon Ölçeği geliştirilmesi ve Üniversitelerin Müzik Eğitimi Anabilim Dalı birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin koro dersine ilişkin motivasyon düzeylerinin, geliştirilen bu ölçek yoluyla, belirlenen değişkenler açısından karşılaştırmalı olarak incelenmesidir.

Motivasyon ölçeği oluşturma aşamasında 48 maddeden oluşan bir havuz oluşturulmuş, taslak halinde belirlenmiş olan ölçek, görüş alınmak üzere uzmanlara gönderilmiştir. Uzman görüşleri sonucunda ölçek taslağındaki madde sayısı 32 ye düşmüştür. 32 maddeden oluşan Koro Dersi Motivasyon Ölçek taslağına pilot uygulaması, Onsekiz Mart, Marmara, Mehmet Akif Ersoy ve Pamukkale Üniversiteleri'nin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında yapılarak, toplam 226 öğrencinin verdikleri yanıtlar SPSS 20 programına girilmiş, verilerin incelenmesi ve yapılan faktör analizleri sonucunda 20 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşan Koro Dersi Motivasyon Ölçeği (KDMÖ) geliştirilmiş ve Cronbach's alpha=0.949 çıkmıştır.

Daha sonra, benzer ölçek geçerliliği çalışması amacıyla 3 farklı üniversiteden 136 öğrenciye Koro Dersi Motivasyon Ölçeği ve Oyun, Dans ve Müzik Dersi Motivasyon Ölçeği birlikte uygulanmıştır. Yapılan Spearman's korelasyon analizi sonunda istatistiksel olarak .05 düzeyinde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir ($r=0,61;p<.05$). Analizler sonucunda, geliştirilen Koro Dersi Motivasyon Ölçeği'nin geçerli ve güvenilir bir ölçek olduğu tespit edilmiştir.

Öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeylerinin karşılaştırmalı olarak incelenmesi amacı doğrultusunda, KDMÖ, 8 farklı üniversitenin 505 Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencisine uygulanarak, birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri; cinsiyet, mezun olunan lise, sınıf değişkenleri açısından incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Koro, Motivasyon, Koro Dersi Motivasyon Ölçeği.

ABSTRACT

Developing a Motivation Scale for Choir Education and a Comparative Analysis of the Student's Motivation Levels

Aykut Önder SARIÇİFTÇİ

The aim of this study is being developed a motivation scale of students towards choir education and comparatively analyzed between freshman and senior students' motivation levels towards choir education of University's department of music education.

At the composing stage, an item pool was consisted of 48 items and draft scale was sent to experts for receiving opinion. The number of items in draft scale was diminished to 32 according to punditry. The pilot scheme consisting of draft Motivation Scale for Choir Education was implemented in departments of music education of Onsekiz Mart, Marmara, Mehmet Akif Ersoy and Pamukkale Universities. The answers of 226 students were analyzed by SPSS 20 and Motivation Scale of Choir Education consist of 20 items and 4 sub-dimensions was developed as a result of factor analysis. Cronbach alpha reliability value of the scale is found to be 0.949.

Afterwards Motivation Scale of Choir Education and Motivation Scale of Play, Dance and Music Education were implemented simultaneously to 136 students from three different Universities on the purpose of analog scale validity study. Statistically significance was found at a level of .05 as a result of Spearman correlation analysis ($r=0,61;p<.05$). As a result, Motivation Scale of Choir Education was found valid and reliable.

In line with comparative analysis of the student's motivation levels purpose, freshman and senior students' motivation levels towards choir education was researched in terms of three variables (gender, graduated high school and grade) by implementation of Motivation Scale of Choir Education on 505 students from 8 different Universities' departments of music education.

Key Words: Choir, Motivation, Motivation Scale of Choir Education

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam boyunca hiç bir zaman desteğini esirgemeyen danışmanım Prof. Dr. H. Seval KÖSE' ye tez izleme komitemde yer alıp her konuda desteğini gördüğüm Yrd. Doç. Dr. Nurdan KIZILDELİ SALIK' a ve Yrd. Doç. Dr. Özlem TAGAY' a, verilerin çözümlenmesi aşamasında her zaman yardımcı olan Prof. Dr. Ramazan Baştürk'e, doktora sürecindeki destekleri için Prof. Dr. Efe Akbulut' a, uzman olarak görüşlerine başvurduğum Prof. Mustafa APAYDIN' a, Yrd. Doç. Dr. Bülent HALVAŞI' ye, tezin yazım aşamasında yardımcı olan Arş. Gör. Elmas GÜN' e, ölçeği uygulayan değerli öğretim elemanlarına, yanıtlayan öğrencilere, çalışmalarımın her aşamasında, her zaman yanımda olan değerli eşim Sevil SARIÇİFTÇİ' ye ve Oğullarım Ege ve Efe' ye, sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Aykut Önder SARIÇİFTÇİ

İÇİNDEKİLER DİZİNİ

	Sayfa
JÜRİ ONAY FORMU	
İÇ KAPAK.....	i
BİLDİRİM.....	ii
ÖZET.....	iii
ABSTRACT.....	IV
TEŞEKKÜR.....	V
İÇİNDEKİLER DİZİNİ.....	VI
SİMGELER VE KISALTMALAR.....	VIII
TABLolar DİZİNİ.....	IX
BÖLÜM I	
GİRİŞ.....	1
1.1. Problem Durumu.....	1
1.2. Problem Cümlesi.....	2
1.3. Alt Problemler.....	3
1.4. Amaç.....	3
1.5. Önem.....	3
1.6. Sayılıtlar.....	3
1.7. Sınırlılıklar.....	4
1.8. Tanımlar.....	4
BÖLÜM II	
KURAMSAL ÇERÇEVE İLE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	5
2.1. Koro.....	5
2.2. Koro Eğitimi.....	7
2.3. Motivasyon.....	10
2.4. İlgili Araştırmalar.....	13
BÖLÜM III	
YÖNTEM.....	15
3.1. Araştırmanın Modeli.....	15
3.2. Çalışma Grubu.....	15
3.3. Veri Toplama Aracı.....	17
3.4. Verilerin Analizi.....	18
BÖLÜM IV	
BULGULAR VE YORUM.....	19
4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	19
4.2. Betimsel İstatistik.....	27
4.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular.....	30

BÖLÜM IV

SONUÇ VE ÖNERİLER.....	39
5.1. Sonuçlar.....	39
5.2. Öneriler.....	40
KAYNAKÇA.....	42
EKLER.....	45
ÖZGEÇMİŞ.....	58
BİLİMSEL FAALİYETLER.....	59

SİMGELER ve KISALTMALAR

GSEB: Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü

ABD: Anabilim Dalı

KDMÖ: Koro Dersi Motivasyon Ölçeği

GSL: Güzel Sanatlar Lisesi

TABLOLAR DİZİNİ

Tablo	Sayfa
Tablo 1. Birinci Çalışma Gurubunun Cinsiyet, Okul ve Sınıf Değişkenine Göre Sayıları.....	15
Tablo 2. İkinci (esas) Çalışma Gurubunun Cinsiyet, Okul ve Sınıf Değişkenine Göre Sayıları.....	16
Tablo 3. Üçüncü Çalışma Gurubunun Cinsiyet, Okul ve Sınıf Değişkenine Göre Sayıları.....	16
Tablo 4. Koro Dersi Motivasyon Ölçek Taslağının Madde – Test Korelasyon Değerleri.....	19
Tablo 5. Koro Dersi Motivasyon Ölçek Taslağının İlk Faktör Analizi Sonucu.....	21
Tablo6. Koro Dersi Motivasyon Ölçek Taslağının İkinci Faktör Analizi Sonucu.....	22
Tablo 7.Koro Dersi Motivasyon Ölçek Taslağının Üçüncü Faktör Analizi Sonucu.....	23
Tablo 8. Koro Dersi Motivasyon Ölçek Taslağının Dördüncü Faktör Analizi Sonucu.....	24
Tablo 9. Koro Dersi Motivasyon Ölçeği Alt Boyutları.....	25
Tablo 10. Çalışma Gurubunun Cinsiyet, Okul Ve Sınıf Değişkenine Göre Sayıları.....	27
Tablo11.Değerlilik Alt Boyutuna İlişkin Betimsel İstatistikler.....	27
Tablo 12. Potansiyel Farkındalığı Alt Boyutuna İlişkin Betimsel İstatistikler.....	28
Tablo 13. Gelişime Açıklık Alt Boyutuna İlişkin Betimsel İstatistikler.....	29
Tablo 14. Korodaşlık Alt Boyutuna İlişkin Betimsel İstatistikler.....	29
Tablo 15. Ölçek Boyutlarına Ait Normal Dağılım Çizelgesi.....	30
Tablo 16. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Değerlilik Alt Boyutuna Ait Bulgular.....	31
Tablo 17. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Potansiyel Farkındalığı Alt Boyutuna Ait Bulgular.....	31
Tablo 18. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Gelişime Açıklık Alt Boyutuna Ait Bulgular	32
Tablo 19. Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Korodaşlık Alt Boyutuna Ait Bulgular	32

Tablo 20. Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türü Değişkenine Göre Değerlilik Alt Boyutuna Ait Bulgular	33
Tablo 21. Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türü Değişkenine Göre Potansiyel Farkındalığı Alt Boyutuna Bulgular	33
Tablo 22. Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türü Değişkenine Göre Gelişime Açıklık Alt Boyutuna Ait Bulgular.....	34
Tablo 23. Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türü Değişkenine Göre Korodaşlık Alt Boyutuna Ait Bulgular.....	35
Tablo 24. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkenine Göre Değerlilik Alt Boyutuna Ait Bulgular	36
Tablo 25. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkenine Göre Potansiyel Farkındalığı Alt Boyutuna Ait Bulgular	36
Tablo 26. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkenine Göre Gelişime Açıklık Alt Boyutuna Ait Bulgular	37
Tablo 27. Öğrencilerin Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkenine Göre Korodaşlık Alt Boyutuna Ait Bulgular	37

BÖLÜM I

Giriş

1.1. Problem Durumu

Müzik öğretmenliği eğitimi sürecinde koro bir ders olmanın yanında, müziğin sanatsal boyutuna ulaşabilmenin etkili ve güzel bir uygulama ortamıdır. Bu nedenle, müzik öğretmenliği eğitimi almakta olan her öğrenci aynı zamanda koronun bir üyesi olarak koroda yer alabilmektedirler. Bu durum, koro ders ve ders dışı uygulamalarında koro yöneticisi (koro öğretim elemanı) ve koro üyeleri (öğrenciler) bakımından ortaya çıkan belli güçlüklerin ana nedeni olarak düşünülmektedir(Köse, 2004).

Koroda istenilen etkinin uyandırılabilmesi, koro elemanlarının tepkilerinin belli yöne kanalize edilebilmesi ancak belli tekniklerin bilinmesi ve bilinçli bir biçimde uygulanabilmesi ile olanaklıdır.

Koro, en doğal, en kolay ve en çabuk oluşan müzik topluluğudur. Bu nedenle tüm toplumlarda genel olarak en etkin ve en yaygın müzik topluluğu durumundadır. Sınıfta öğrencilere koro yolu ile kültürümüzü, Türkçemizi doğru ve güzel kullanmayı, vatan millet sevgisini, yurt özlemini, yurttaş olmanın erdemini, barışın değerini, doğa ve hayvan sevgisini, kısacası insanı insan yapan değerlerin tümünü öğretebiliriz(Sarıçiftçi, 2010).

Bilindiği gibi ölçme, gerek günlük yaşamımızda gerekse bilimsel çalışmalarda önemli bir yer tutmaktadır. Bir bilim dalındaki bilimsel çalışmalar ve bunların uygulamaya konulması, o bilim dalına özgü ölçme araç ve yöntemlerinin bulunmasıyla hızlanmıştır. Ölçme, bilim için o kadar önemli hale gelmiştir ki, çeşitli bilim dalları için ölçme teorileri geliştirilmiştir (Baykul, 2000).

Ölçmenin en genel tanımı, geçerli görgül yollarla test edilebilecek kurallar çerçevesinde nesnelere belirli özelliklere sahip oluş derecelerine göre sayılar ve semboller vermektir (Magnusson, 1967'den aktaran Kan, 2009).

Ölçmek, genellikle bir niteliği incelemek veya sayısal ifadelerle belirtmek anlamında kullanılmaktadır. Bir niteliğin büyük, çok, fena, pekiyi gibi sıfatlarla belirlenmesi, sayılarla ifade edilmesinden daha az kesinlik taşımaktadır. Sayılarla anlamın kesinliği, çoğu halde, ifadenin prestijini artırmaktadır (Tarman, 2006). Modern bilimin gelişmesine paralel olarak eğitimde ölçme ve değerlendirmenin önemi daha iyi kavranmaya başlamıştır (Özdemir, 2012).

Ölçek kavramı özünde ölçme sonuçlarının matematiksel niteliklerini göstermekle birlikte (Turgut ve Baykul, 1992) eğitim ve psikoloji gibi davranış bilimlerinin birçok alanında, hedeflenen kişi(ler), sistem, konu ya da içerik açısından veri/bilgi toplamak amacıyla kullanılır. Torgerson (1958), ölçekleri uygulama biçimine göre iki grupta toplamaktadır;

(a) yanıtlayıcı merkezli ve (b) gözlemleyici merkezli ölçekler. Çoktan seçmeli testler, tutum ölçekleri, anketler gibi ölçme araçları yanıtlayıcı merkezli ölçekler kapsamındadır. Diğer taraftan gözlemleyici merkezli ölçekler için gözlem formları, rubrikler vb. örnek olarak verilebilir. Ölçek geliştirme çalışmaları, genellikle deneysel süreç ya da kuramsal süreçler ile gerçekleştirilir.

Deneysel süreçte literatür ya da uzman yaklaşımları sayesinde aday ölçek formu elde edilir ve hedef kitle ile benzer özellikler taşıyan bir örneklem grubuna deneme uygulaması yapılarak ölçek maddelerine ilişkin psikometrik özellikler belirlenerek ideal maddelerden nihai form elde edilir. Bu sürecin karakteristik özellikleri ise; nicel bir çalışma özelliği taşıması, genellikle faktör analizlerinin kullanılması ve büyük örneklem gerektirmesidir. Bu sürece ilişkin genel yaklaşım ve bilgiler Tezbaşaran (1989) ve Torgerson (1958) tarafından ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

Kuramsal süreçte ise; McGartland (2003)'e göre, büyük örneklem gruplarına ulaşamama durumlarında aday ölçek formundaki maddelere ilişkin uzman görüşleri alınarak nitel çalışma yapılmaktadır. Nitel çalışmada uzman görüşleri arasındaki uyumluluklar test edilebilmektedir. Ancak kapsam geçerlik oranları yardımı ile bu nitel süreç istatistiksel nicel bir sürece dönüştürebilmektedir (Akt. Yurdagül, 2005).

Bu çalışmada, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında okuyan birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin koro dersine yönelik motivasyonlarının ölçülmesinde kullanılabilecek olan Koro Dersi Motivasyon Ölçeği geliştirilmiş ve öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri, cinsiyet, mezun olunan okul ve sınıf değişkenleri açısından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

1.2. Problem Cümlesi

Bu araştırmanın iki problem cümlesi, şöyle belirlenmiştir.

1- Koro Dersi Motivasyon Ölçeği geçerli ve güvenilir bir ölçek midir?

2-Koro Dersi Motivasyon Ölçeği' ne dayalı olarak, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri, belirlenen değişkenler açısından anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.3. Alt Problemler

1.Koro Dersi Motivasyon Ölçeği;

a) geçerli bir ölçek midir?

b) güvenilir bir ölçek midir?

2. Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri;

a) cinsiyet,

b) mezun oldukları lise türü,

c) öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

1.4. Amaç

Bu araştırmanın amacı, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin koro dersine yönelik motivasyonlarının ölçülmesinde kullanılabilecek "Koro Dersi Motivasyon Ölçeği" geliştirilmesi ve öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeylerinin, belirlenen değişkenlere göre karşılaştırmalı olarak incelenmesidir.

1.5. Önem

İnsanların müziksel bir varlık olarak bireysel, toplumsal ve kültürel biçimlenmesinde ve gelişmesinde koro eğitimi her zaman etkin belirleyici rol oynar. Koro eğitimiyle birlikte insanların ve toplumun ortak ses kültürü gelişir, ortak ses kültürünün gelişmesi ortak müzik kültürünün gelişmesini kökten ve derinden etkiler.

Bir müzik eserinin yüksek bir başarıya gücü ile seslendirilebilmesi, yorumcunun / yorumcuların bireysel olarak, o alana özgü teknik ve müziksel birikime sahip olmalarını gerektirmektedir.(Köse,2014). Bu durum özellikle birden çok müzisyenin yer aldığı seslendirmelerde önemlidir. Koro elemanlarının sahip olmaları gereken ve, en az teknik ve müziksel birikim kadar önemli olan bir özellik de, motivasyondur.

Araştırma bu alanda yapılan ilk araştırma olma niteliği taşıması, motivasyonun koro dersleri açısından etkililiğine dikkat çekmesi, koro eğitimi alanında yapılan ilk motivasyon ölçeği çalışması olması ve gelecekte bu konuda yapılacak yeni araştırmalara kaynak oluşturması bakımından önemli görülmektedir.

1.6. Sayıltılar

1. Seçilen araştırma yöntemi, araştırmanın amacına, konusuna ve problemin çözümüne uygundur.

2. Araştırma için belirlenen veri toplama araç ve teknikleri, araştırma için gerekli geçerli-güvenilir bilgilere ulaşılmasını sağlayabilecek niteliktedir.

3. Veriler, koro dersine yönelik motivasyon ölçeğindeki maddelere ilişkin olarak, öğrencilerin gerçek duygu ve düşüncelerini yansıtmaktadır.

1.7. Sınırlılıklar

1. Araştırma; Doktora tez süresi ve olanaklarıyla sınırlıdır.
2. Araştırma; Türkiye'deki, çalışma gurubu olarak belirlenen sekiz Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalında öğrenim gören ve Koro I dersini alan birinci sınıf öğrencileri ile Koro VI dersini alan dördüncü sınıf öğrencileri ile sınırlıdır.

1.8. Tanımlar

Koro Dersi Motivasyon Ölçeği: Öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeylerini belirlemeye yönelik geliştirilen ölçek.

Değerlilik: Koro Dersi Motivasyon Ölçeği'nin; Öğrencilerin koro dersinde kendilerini değerli hissetmeleri ile ilgili maddelerinden oluşan alt boyuttur.

Patansiyel Farkındalığı: Koro Dersi Motivasyon Ölçeği'nin; Öğrencilerin koro dersinde kendi potansiyellerinin farkında olmalarıyla ilgili maddelerinden oluşan alt boyuttur.

Gelişime Açıklık: Koro Dersi Motivasyon Ölçeği'nin; Koro dersinin, öğrencilerin gelişime açık oluşlarını desteklemesi ile ilgili maddelerinden oluşan alt boyuttur.

Korodaşlık: Koro Dersi Motivasyon Ölçeği'nin; Öğrencilerin koro dersinde kendilerini, içinde buldukları koroyu bütünleyen bir koro üyesi olarak görmeleri ile ilgili maddelerinden oluşan alt boyuttur.

BÖLÜM II

Kuramsal Çerçeve ile İlgili Araştırmalar

2.1. Koro

İnsanın en önemli iletişim aracı sesidir. İnsan konuşabilmeyi, çevresiyle etkileşim içinde olabilmeyi sesiyle sağlar. İnsanın biyolojik yapısında var olan ses, ayrıca müziksel olarak da bir çalgıdır. Sesini kullanan insan, bilinçli ya da bilinçsiz olarak bir çalgıya sahip olarak yaşamaktadır. İnsan sesinin bu yapısı, koro müziği ile arasındaki etkileşimi çağlar öncesine kadar götürür. İkel kavimlerde toplu olarak yapılan törenler, eğlenceler toplu şarkı söyleme şeklinde olmuştur. Bu da koro müziği geleneğinin ilk oluşumlarını göstermiş ve bugünlere kadar gelmiştir (Gökçe, 2007; Uçan, 2001).

Önceleri el ele tutuşup dans eden daha sonra da bugünkü anlamda, birlikte tek ya da çok sesli eserleri seslendirmek için bir araya gelmiş insan toplulukları diye tanımlanan koro kelimesinin kökeni, eski Yunan kültürünün en önemli lehçelerinden biri olan "İonien" lehçesindeki "khoreia – chorus" kelimelerinden türemiş olan "Khoros" kelimesinden gelmektedir. Latince'de; "chorea", sonraları "chorus", İtalyanca'da; "coro", İngilizce'de; "chorus", Fransızca'da; "Choeur", Almanca'da "chor", İspanyolca'da "coro" olarak ifade edilen "koro" teriminin dilimize 19.yüzyılın ikinci çeyreğinde "Muzıka-i Hümayun'daki" İtalyan müzikçiler yoluyla girdiği kabul edilebilir (Say, 2002).

Koroların oluşumunu;

a- Seslendireceği yapıtın türüne ve sanatsal özelliklerine göre, (sanatsal)

b- Koroyu oluşturan bireylerin yaş, cinsiyet ve sayısal durumuna göre, (yapısal)

olmak üzere iki ana başlıkta sınıflandırabiliriz:

Seslendireceği yapıtın türü ve sanatsal özelliklerine göre oluşturulan sanatsal korolardan bazıları:

Halk Müziği Koroları,

Caz Müziği Koroları,

Geleneksel Müzik Koroları,

Opera Koroları,

Müzikal Koroları,

Madrigal Koroları,

Dinsel Müzik Koroları,

Özgün, Popüler Müzik Koroları,

Eğitim Müziği Koroları,

Ritmik Müzik Koroları,

Senfonik Müzik Koroları,

Antik Müzik Koroları,

Çağdaş, A Tonal, Anarmonik Müzik Koroları,

Sahnelenen Gösteri Müzikleri Koroları.

Koroyu oluşturan bireylerin, cinsiyet, yaş ve sayısal durumuna göre oluşturulan yapısal korolardan bazıları;

Minikler Koroları, (5-8 yaş grubu)

Çocuk Koroları, (8-14 yaş grubu)

Gençlik Koroları, (15-25 yaş grubu)

Yetişkinler Koroları, (25 yaş üstü grubu)

Kızlar Koroları, (15-25 yaş kızlar grubu)

Bayanlar Koroları, (25 yaş üstü bayanlar grubu)

Genç Erkekler Koroları, (15-25 yaş grubu)

Erkekler Koroları, (25 yaş üstü grubu)

Erkek Çocuklar Koroları, (Yeni Yetme ya da Delikanlılar Koroları da denebilir) (13-18 yaş grubu)

Vokal Toplulukları (Her yaş grubundan)

Oda Koroları, (Her yaş grubundan)

Büyük Karma Korolar (Her yaş grubundan) olarak adlandırılırlar (Apaydın, 2006).

Uygulanabilirlik düzeyinin yüksekliği ve öğrencilerin müziksel ortama katılabilmelerinde sağladığı kolaylık nedeniyle müzik öğretmenlerinin büyük ölçüde yararlandıkları bir etkinlik olarak koro çalışmaları, müzik öğretmenliği eğitim / öğretim programlarında önemini koruyan bir ders olarak yer almaktadır (Köse, 2004).

2.2. Koro Eğitimi

Koro eğitimi, koro üyelerine, koro ile uyumu ve bütünleşmeyi sağlamaya yönelik deneyim, etkileşim ve sistematik çalışmalar yoluyla belirli amaçlar doğrultusunda müziksel, dilsel ve sosyal davranışlar kazandırma sürecidir (Çevik,2013).

Uçan'a göre (2001) koro eğitimi, koroya ve koroyu oluşturan bireylere ortak yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak belirli sosyo müziksel davranışlar kazandırma, ya da koronun ve koroyu oluşturan üyelerin sosyo müziksel davranışlarını ortak yaşantıları yoluyla amaçlı ve yöntemli olarak değiştirme, dönüştürme, geliştirme ve yetkinleştirme sürecidir.

Müzik öğretmenliği eğitimi sürecinde koro eğitimi, üniversitelerin eğitim fakülteleri müzik eğitimi anabilim dalları öğretim programlarının ağırlıklı dersleri arasında yer almaktadır. Koroya ilişkin kuramsal ve uygulamalı çalışmalar yoluyla, müzik öğretmeni adaylarının koro kültür ve deneyimi kazanmalarını hedefleyen bu dersler, halen uygulanmakta olan programda 1. Sınıfın 2. Döneminde iki saat olarak başlamaktadır. İkinci sınıfta her iki yarıyıl için haftada dört saat, üçüncü sınıfta yine her iki yarıyıl haftada üç saat, dördüncü sınıfın ilk dönemi haftada dört saat olarak yer almakta, dördüncü sınıfın ikinci döneminde ise Koro ve Yönetimi dersi olarak haftada 2 saat okutulmaktadır.

YÖK çerçeve Programında Müzik Eğitimi Anabilim dalları koro derslerinin içerikleri şu şekildedir:

Koro I(0-2-1)

Koroda ses eğitiminin hedefleri doğrultusunda bireye, bedensel ve zihinsel olarak hazır olma, doğru duruş, bedensel gevşeme , esneklik ve ruhsal rahatlama alışkanlığı kazandırılmasına yönelelik uygulamalar (birlikte soluk alma, tutma , verme, uzun ve kısa-kesik soluklar, farklı dinamiklerde soluk alıştırmaları). Doğru solunuma dayalı olarak ses üretme, (fonasyon) sesi doğru yerde ve doğru bir entonasyonla kullanma, rezonans bölgelerinde büyüterek zenginleştirme, koro ile kaynaşık (homojen) ses elde etme çalışmaları (ses-soluk bağlantılı alıştırmalar). Doğru, birlikte ve kaynaşık dil ve konuşma çalışmaları (diksiyon, artikülasyon, vb.). Öğrencileri ses özelliklerine göre gruplandırarak ses grupları arasında tını ve uyum sağlama alıştırmaları. Ses-soluk-söz bağlantısını sağlayıcı alıştırmalar ve bunları sınıf düzeyine uygun olan koro eserlerinde (kanon, tek

sesli, iki sesli , üç sesli ve küçük ölçekli dört sesli eserler) uygulama. Koro kültürü, koro disiplini ve iletişim konularında bilgi ve bakış açısı kazanma.

Koro II(2-2-3)

Ruhsal ve bedensel yumuşama ile birlikte solunumu güçlendirmeye yönelik çalışmalar (birlikte soluk alıp verme, uzun soluklu, kesik kesik, nefes dinamiklerine dayalı alıştırmalar). Ses gruplarıyla (soprano, alto, tenor, bas) ses sınırları ve özelliklerine uygun olarak birlikte ve ayrı ayrı ses alıştırmaları. Belirlenen eserin teknik ve müzikal analizi ve eserin partilerini ses gruplarınca ayrı ayrı çalışma, birleştirme. Eserde (partiyon) ses gruplarının karşılaştığı teknik zorlukların çözümüne ilişkin çalışmalar. Eserin seslendirilmesinde ses gruplarının birbirleriyle ve koro şefi ile uyumunu sağlama (birlikte soluk alma, verme, soluk denetimini sağlama, kaynaşık ses üretme, anlaşılır konuşma, nüans yapma). Sınıf düzeyine uygun eserler seslendirme.

Koro III(2-2-3)

Ruhsal ve bedensel yumuşama ile birlikte solunumu güçlendirmeye yönelik çalışmalar,(birlikte soluk alıp verme, uzun soluklu, kesik kesik, soluk dinamiklerine dayalı alıştırmalar), Ses- soluk bağlantısını güçlendirme ve geliştirmeye yönelik çalışmalar. Seslendirilen eserlerde yapılan cümlemelerde ses-soluk-söz bağlantısını kurma. Eserlerin seslendirilmesinde ses grupları arasındaki denge ve bütünlüğün sağlanmasına yönelik çalışmalar. Sınıf düzeyine uygun eserleri, içerdiği müzikal dinamik özelliklerine dikkat ederek seslendirme ve yorumlama. Koro eğitiminde kazandırılan teknik ve müzikal birikimi sergilemek üzere konser programı hazırlama ve sunma.

Koro IV(1-2-2)

Ruhsal ve bedensel rahatlama ile birlikte solunumu güçlendirmeye yönelik çalışmalar yapma (birlikte soluk alıp verme, uzun soluklu, kesik kesik, nefes dinamiklerine dayalı alıştırmalar). Farklı dinamiklerde ses üretme , koroda ses bütünlüğü ve tını kazandırmaya yönelik rezonans çalışmaları. Alt, orta ve üst ses bölgelerini (rejistre) birleştiren , alt ve üst ses sınırlarını genişleten ve sese çeviklik (ajilite) kazandıran alıştırmalar üzerinde çalışma. Aralık ve entonasyon çalışmaları. Deşifreyi geliştirici yöntemler uygulama. Türk ve dünya koro literatüründen örnekler seslendirme ve özelliklerine göre yorumlama. ilköğretim, lise ile mesleki müzik eğitimi kapsamında Anadolu Güzel Sanatlar Liselerine yönelik olarak farklılıklar hakkında bilgi ve uygulamalı çalışmalar.

Koro V(1-2-2)

Solunumu güçlendirme ve uzun cümlelemelerde soluk denetimi kurmaya yönelik çalışmalar (birlikte soluk alıp verme, uzun soluklu, kesik kesik, soluk dinamiklerine dayalı alıştırmalar). Ses soluk- söz bağlantılı alıştırmalar yoluyla koroda anlaşılır ve bağdaşık konuşma becerisi kazandıran çalışmalar. Temel ve ileri düzeyde toplu ses eğitimi uygulamaları, Müzik öğretmenliğinin gereklerini göz önünde bulundurarak farklı tür, biçim ve kültürleri kapsayan repertuar oluşturma. Koroda kazanılan teknik ve müzikal birikimi sergilemek üzere konser programı hazırlama, sunma ve koro etkinliklerini toplumla paylaşma.

Koro VI(2-2-3)

Konuşma ve şarkı söylemede, solunumu farklı dinamiklerde, tempolarda ve uzun süreli cümlelemelerde denetleme ve tüm kasları gerilimden uzak, esnek, işlevsel biçimde kullanma becerisini geliştiren alıştırmalar; solunum ve gevşeme çalışmaları. Sesin doğru yerleştirilmesi, sesi tüm registerlerde doğru bir entonasyonla kullanma ve hedeflenen kaliteye ulaştırılması için ses üretimini zihinsel olarak denetleme, sesi uyanık bir dikkatle ve ölçülü bir özgüvenle kullanma becerisini geliştiren alıştırmalar; rezonans, tını, aralık, legato (bağlı) non legato (bağısız) söyleme, alt, orta ve üst registerleri birleştiren çalışmalar. Türkçenin fonetik yapısına uygun söyleyiş, artikülasyon, doğru tonlama, vurgulama becerisini geliştiren alıştırmalar; söz gereçleri, tekerlemeler ve metinler üzerinde çalışmalar. Müziksel duyarlılığı geliştirme çalışmaları. Türk ve Dünya Koro Edebiyatından uygun eserler üzerinde deşifre, seslendirme -yorumlama çalışmaları ve stil özellikleri konusunda bilgiler. İlk ve ortaöğretim öğrencilerin seslerini eğitme, müziksel beğenilerini geliştirme, ses sağlığı ve korunması konularında bilgi ve beceri kazanma. Kendi kültürümüzün ve başka kültürlerin farklı müzik türlerini ve stil özelliklerini yansıtan geniş bir repertuvar tanıtımı.

Koro ve Yönetimi(0-2-1)

Algılama (duyma) gücünü artırıcı çalışmalar. Tek dağar uygulayan korolar. Yazma, okuma, tasavvur gücünü artırıcı çalışmalar. Karma dağar uygulayan korolar. Yaratma ve örnekleri. Dağara alınacak yapıtların seçiminde dikkat edilecek hususlar. Müzik bilgileri. Planlama ve örnekleri. Uygulama ile ilgili açıklamalar. Stilller (tarz, üslup). Çocuk korolarında kulak eğitimi. Müzik tarihinde stil açısından dönemler. Rönesans ve Barok dönemleri. Korolarda çabuklaştırılmış eğitim. Klasik ve romantik dönemler. Ana koroya

uyum. Müzik eğitiminin önemi. Koro eğitim fişinin düzenlenmesi. Çağdaş dönem. Koro müziği yönünden değişim özellikleri, genel yönetim ve kendi kendine yönetim teknikleri ve uygulamaları.

Koro eğitimi, bireyin müziksel gelişmelerinin yanında ayrıca, sosyal, kültürel, psikolojik yaşamın açılarında etkisi olan bir kültürel eğitimidir. Koro müziğinin eğitsel gücüne toplumsal olarak büyük önem veren Avrupalı ve diğer dünya ülkelerinde, bireylerin yaşamlarında ne gibi olumlu kazanımların gözüktüğü bugün bu toplumların yaşayış ve hayata bakış biçimlerinde görülmektedir.

İnsanların müziksel bir varlık olarak bireysel, toplumsal ve kültürel biçimlenmesinde ve gelişmesinde koro eğitimi her zaman etkin belirleyici rol oynar. Koro eğitimiyle birlikte insanların ve toplumun ortak ses kültürü gelişir, ortak ses kültürünün gelişmesi ortak müzik kültürünün gelişmesini kökten ve derinden etkiler (Uçan, 2001).

Müzik öğretmenliği eğitimi sürecinde koro bir ders olmanın yanında, müziğin sanatsal boyutuna ulaşabilmenin etkili ve güzel bir uygulama ortamıdır. Bir müzik eserinin yüksek bir başarıya gücü ile seslendirilebilmesi, yorumcunun / yorumcuların bireysel olarak, o alana özgü teknik ve müziksel birikime sahip olmalarını gerektirmektedir. Bu durum özellikle birden çok müzisyenin yer aldığı seslendirmelerde önemlidir(Köse, 2004). Koro elemanlarının sahip olmaları gereken ve, en az teknik ve müziksel birikim kadar önemli olan bir özellik de, motivasyondur.

2.3. Motivasyon

Motivasyon kelimesi Latince "Movere" kelimesinden gelmektedir. Kelime anlamı etki altına almak, harekete geçirmek, teşvik etmek v.b dir. Harekete geçiren, yöneten ve devam ettiren davranışlar olarak tanımlanan motivasyon, içsel bir durum olarak açıklanır (Sucuoğlu, 2003). Fidan'a göre motivasyon, belli durumlarda belli amaçlara ulaşılması ve gerekli davranışların yapılabilmesi için organizmayı harekete geçiren, enerji veren, duygusal bir yükselmeye (coşku, istek) neden olan ve davranışları yönlendiren bir "itici güç" tür (Fidan, 1985).

Motivasyon kavramı insan organizmasını davranışa iten, bu davranışların şiddet ve enerji düzeyini tayin eden, davranışlara belirli bir yön veren ve devamını sağlayan çeşitli iç ve dış sebepleri ve bunların işleyiş mekanizmalarını içermektedir. Yaptığımız davranışların hangilerinin motive edilmiş, hangilerinin edilmemiş olduğuna karar vermek her zaman pek kolay olmamakla beraber motive edilmiş bir davranıştaki hareketler diğerlerine oranla daha organize olmuş, daha yönlendirilmiş bir şekilde cereyan eder. Bu davranışların yapılışındaki canlılık, sarf edilen enerji, değişmeye, dağılmaya karşı olan direnci, devam süreleri vs. bize bu davranışların motive edildiklerini gösterir. Yani motivasyon hedefe yönelik bir davranış dizisini

başlatan, yönlendiren, devamını sağlayan ve durduran bir davranışlar dizisidir (Sucuoğlu,2003, s.22; Fidan, 1985).

Motivasyon, öğrenen birinin bir davranış değişimi sırasında kullandığı enerji olarak düşünülebilir. Öğretmenlerin bazı öğrencileri motive etmenin imkansız olduğunu hissetmelerine rağmen, işin özü, basitçe, öğretmenin motivasyon sorunlarını özel bir öğrenci “makina” sı için doğru tip “yakıt” kullanması olarak tanımlamasıdır (Abeles ve diğerleri, 1995).

Herkesin tatmin edilmemiş birtakım ihtiyaçları vardır. Bu ihtiyaçların uyarılmasıyla güdüler ortaya çıkar. Güdüler kişiyi davranışa iten bir güçtür. Birey ihtiyacını karşılamak için güdülendikten sonra davranışa geçer. Bu davranışı sonucunda da ihtiyaç tatmin olur. Mesela karnı aç olan bir kişi yiyecek ihtiyacını karşılamak için yiyecek bulma davranışına yönelir ve yemek yiyerek ihtiyacının tatminini sağlar (Sucuoğlu, 2003).

Motivasyon süreci kişinin ihtiyaçlarını belirlemekle başlar. Bu ihtiyaçlar kişinin herhangi bir zamanda eksikliğini hissettiği psikolojik, sosyal ihtiyaçlar olabilir. Kişinin ihtiyaçları üzerine çalışmalar yapan Maslow, bu çalışmalarını iki temel varsayım üzerinde yapmış ve ortaya çıkarmıştır. Bunlardan birincisi, motivasyon kişisel bir olaydır. Birisini motive eden herhangi bir durum veya olay başkasını motive etmeyebilir. İkincisi ise, motivasyon sadece insanın davranışlarında gözlemlenebilir. Kişi var olan ihtiyaçlarını giderme yönünde davranmaktadır. İhtiyaç, davranışı belirleyen önemli bir etmendir (Sucuoğlu, 2003).

Maslow, ihtiyaçları beş ana grupta toplamış ve hiyerarşik bir düzen içine koymuştur. Bireyin en alt düzeydeki ihtiyaçlarından en üst düzeydeki ihtiyaçlarına kadar tümünü içermektedir.

Fizyolojik İhtiyaçlar: acıkma, susama, barınma, cinsellik ve vücudun hayatı devam için diğer gerekli ihtiyaçlardır.

Güvenlik İhtiyacı: güvenlik, bireyi fiziksel ve duygusal zararlardan korunmaktır.

Sosyal İhtiyaç: sevgi, ait olmak, benimsenme ve arkadaşlık gibi değerleri içermektedir.

Saygı Duyulma İhtiyacı: başarı, saygı görme ve prestijdir.

Kendini Gerçekleştirme İhtiyacı: kişisel başarı, kendini gerçekleştirme, kişisel tatmin ve ihtiyaçları oluşturma ve tamamlama arzusudur(Sucuoğlu, 2003).

Maslow'a göre, iş görenin motive olması için bulunduğu ihtiyaç basamağının bilinmesi ve bu ihtiyacın giderilmesi için gerekli tatmin araçlarının sağlanması gerekmektedir. Bir üst düzeyde bulunan isteğin ortaya çıkabilmesi için bir alt düzeydeki isteğin tatmin edilmesi

gereklidir. Bu böylece üst düzeydeki gereksinimlere kadar devam eder gider. Ayrıca Maslow'un modeline ek olarak daha üst düzeyde iki ihtiyaçtan daha söz edilmektedir.

1 — Bilme ve anlama isteği.

2 — Estetik isteği (güzellik, sanat zevki).

İnsan bir kere üst düzeydeki gereksinim düzeyine ulaşırsa, alt düzeydeki gereksinimler artık o birey için önemsizdir. Bireyin kişilik yapısı da ona göre gelişir. Böylece kişinin kognitif dünyası (algı, öğrenme, düşünme ile ilgili faaliyetler) genişler zenginleşir, istek ve amaçlar listesi kabarır, artar. Böylece insana midesinden çok kafası etki eder.

Motivasyon konusunda karşılaşılabilecek sorunlara doğru bir yaklaşım sağlayabilmek her şeyden önce kişinin sahip olduğu tutumların gerçekte nelere yaradığını ve bağlı olduğunu bilmek, kişinin içinde yaşadığı dünya ile nasıl bir uyum sağladığını kavrayabilmek, çevresindeki değişimleri nasıl karşıladığını, bu değişikliklere katılabilmesinin nelere bağlı olduğunu bilmekle olanaklıdır (İnceoğlu, 1985).

Motivasyon, öğrencilerin yaratıcılıkları, öğrenme stilleri ve akademik başarıları vs. üzerinde önemli ve etkili bir faktör olarak kabul edilmektedir (Kuyper, van der Werf & Lubbers, 2000; Wolters, 1999). Motivasyonu etkileyen unsurlar olarak ise algılama yeteneği, çaba gösterme, gerçek hedeflere yönelme, göreve odaklanma, öz-yeterlik ve kendini-denetleme gibi becerilerin üzerinde durulmuştur (Garcia, 1995). Motivasyon, öğrenmenin anahtar kavramlarından birisidir ve bu nedenle öğretim ortamlarında ihmal edilmemesi gerekmektedir.

Ayrıca motivasyon, basit ve yalın bir yapıdan ziyade çok boyutlu bir yapıyı temsil etmektedir. İnsanlar motivasyonun sadece farklı miktarlarına değil aynı zamanda farklı çeşitlerine de sahiptirler (Ryan & Deci, 2000). Motivasyonun, başarı ile ilişkisini inceleyen birçok bilim insanı, çeşitli teoriler geliştirmişlerdir. Motivasyonla ilgili Keller, Wlodkowski, Herzberg, Maslow, Mayo, McClelland, McGregor, Likert, Luthans ve Vroom'ın Teorileri, öğrencilerin öğrenmelerinde motivasyonun önemli bir etkisinin olduğunu ortaya koymuştur (Dede, Yayman, 2008).

Ancak motivasyonun, öğrenme ve davranış üzerindeki bu etkililiği bilinmesine ve kabul edilmesine rağmen genellikle bir öğretim tasarımında nasıl kullanılacağı ve ne anlama geldiği pek bilinmemektedir. Bu durum ise motivasyonun, bir öğretim tasarımının inşasında yeterince dikkate alınmamasına veya önemsenmemesine neden olmaktadır. Yani bir öğretim programının etkililiği, öğrenci motivasyonuna bağlı olup öğrenci motivasyonu düşükse düşük, yüksekse yüksektir (Spitzer, 1996). Yine Spitzer'e (1996)

göre, öğretim ortamlarında motivasyon boyutunun ihmal edilmesi öğretimin başarısız veya istenilen düzeyde olmamasının önemli nedenlerinden birisidir.

Motivasyon öğrenme ve performansı en azından dört yolla etkiler:

Bireyin enerjisini ve çalışma seviyesini yükseltir.

Bireyi belirli hedeflere yönlendirir.

Bireyi belirli faaliyetlere başlamaya yönlendirir ve bu faaliyetlerde devam eder.

Çalışan bireyin öğrenme stratejilerini ve bilişsel sürecini etkiler.

Burada bilişsel süreç ile kastedilen, dikkat verme, anlamlı öğrenme, yansıtma anlayışı ve mevcut bilgi ile yeni bilgi arasındaki tutarsızlığın tanımlanmasıdır, yani başka bir deyişle öğrenenin ne gördüğü, duyduğu ve yaptığıının üzerine düşünmesidir. Bu tür bilişsel meşguliyet, yüksek seviyedeki motivasyonun faydalarından biridir (Ormrod, 1999, s.407-408).

Weiner'e göre motivasyonun başlıca göstergeleri şunlardır:

Seçme: bireyin ne yapmakta olduğu (neyi seçtiği).

Beklememe: fırsat verilince bireyin o davranışı seçmeden önceki bekleme süresi, tereddüt etmeden seçim yapması.

Yoğunluk: Bireyin o davranış üzerinde ne kadar sıkı çalışıyor olduğu.

Kararlılık/Azim: O etkinlikte geçirilen sürenin uzunluğu.

Duygu: O etkinlikten önce ve sonra hissedilenler (Açıkgöz, 1998).

2.4. İlgili Araştırmalar

Eğitim ve psikolojide ölçek geliştirme çalışmalarında, geliştirilmek istenilen ölçek ile ölçülmek istenilen özellik arasındaki bağlantının tutarlı olması amaçlanır. Bu nedenle; ölçeği oluşturan maddelerin yüksek düzeyli psikometrik özellikler göstermesi gerekir. Ancak ölçek maddelerinin psikometrik özelliklerini belirlemek için deneme uygulamasının (pilot study) olanaklı olmadığı durumlarda ölçmeye konu olan özellik kapsamında uzman görüşlerine başvurulur. Uzman görüşleri üzerine yapılan çalışmalar özünde nitel bir çalışmadır. Kapsam geçerlik oranları ve kapsam geçerlik indeksleri, uzman görüşlerine dayalı nitel çalışmaları, istatistiksel nicel çalışmalara dönüştürmek amacıyla kullanılan bir yöntemdir.

Yapılan literatür incelenmesiyle, ulaşılan motivasyon ölçekleri genelde bir derse ya da bir konuya dönük olarak davranışı başlatan, sürdüren ve yönlendiren bir güç olarak ele almaktadır. Bu çalışmalarda öğrencilerin ilgili konuya ya da derse yönelik güdülerinin düzeyi incelenmektedir (Kara, 2008).

Gençay ve Gençay (2007) ise beden eğitimi ve spor yüksekokulu öğrencilerinin, öğretmenlik mesleğine ilişkin motivasyon kaynaklarını ve düzeylerini, Acaat ve Demiral (2002) ise yabancı dil öğrenen öğrencilerin motivasyon kaynaklarını ve sorunlarını belirlemeye çalışmışlardır.

Dede ve Yaman (2008) ise ilköğretim öğrencilerinin fen öğrenmeye yönelik motivasyon düzeylerini belirlemek için Likert tipi bir ölçme aracı geliştirmişlerdir. Dede ve Yaman'ın geliştirdikleri ölçek araştırma yapmaya yönelik motivasyon, performansa yönelik motivasyon, iletişime yönelik motivasyon, işbirlikçi çalışmaya yönelik motivasyon, katılıma yönelik motivasyon olmak üzere beş alt faktörden oluşmaktadır.

Yıldız (2009) ise Guthire ve Wigfield'ın (1995) okuma motivasyonu ölçeğini Türkçeye uyarlarken ölçeğin içsel ve dışsal motivasyon olmak üzere iki temel boyuttan oluştuğunu vurgulamaktadır. içsel motivasyon; ilgi ve merak alt faktörlerinden, dışsal motivasyon boyutu ise sosyal, uyum, tanınma ve rekabet olmak üzere dört alt faktörden oluştuğunu ifade etmiştir.

Aktop ve Erman çalışmalarında spora özgü başarı motivasyonunu ölçmek için Willis'in spora özgü başarı motivasyonu ölçeğini kullanmışlardır. Bu ölçeğin güç gösterme güdüsü ve başarıya ilişkin güdülerden oluşan iki alt boyuttan söz etmektedir (Kara, 2008).

Türk, Aydoğan ve Kansu (2003) ise Lawer ve Hall'un 1970'de geliştirmiş oldukları ölçeği kullanmışlar. Söz konusu ölçek içsel motivasyon olarak iş ile ilgili iş görenin işe ilgisini veya işten hoşlanıp hoşlanmadığını, kendini işte yeterli görüp görmediğini, yaptığı işi tercih etme ve seçme durumunu, çalıştığı ortamda itibar görme, saygınlık veya tam tersi gerginlik ve endişe düzeylerini ölçmektedir. Aynı ölçeği Türköz ise kuruma yönelik tutumları belirleme amacıyla kullanmıştır (Kara, 2008).

Özevin (2006) oyun, dans ve müzik dersine ilişkin motivasyon ölçeğini geliştirirken ölçeğin "müzikal gelişim ve ifade", "oyun, dans ve müzik dersinin mesleğe ve hayata yansımaları" ve "oyun, dans ve müzik dersine ilişkin ilgi" olmak üzere üç alt faktörden oluştuğunu ifade etmektedir.

İlgili araştırmalar kısmında farklı alan ve derslerde yapılan motivasyon ile ilgili çalışmalara yer verilmeye çalışılmıştır. Bu alanda yapılan çalışmalar ölçek geliştirmeye ilişkin çalışmalar olarak verilmiştir.

BÖLÜM III

Yöntem

3.1. Araştırma Modeli (Deseni)

Bu araştırma, Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin Koro derslerine yönelik motivasyonlarının ölçülmesinde kullanılabilecek olan Koro Dersi Motivasyon Ölçeği geliştirmeye ve geliştirilen ölçek yoluyla birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin koro dersi motivasyon düzeylerini farklı değişkenler açısından karşılaştırmaya dönük, betimsel tarama modelinde bir araştırmadır. Betimsel yöntemler, ilgilenilen ve araştırılmak istenen problemin mevcut varolan durumunu ortaya koymaya yöneliktir. Bu yöntemlerin en temel özelliği, mevcut hâlihazır durumu kendi koşulları içerisinde ve olduğu gibi çalışmaktır. Betimsel araştırma, çalışılan konunun mevcut durumuna ilişkin hipotezler test etmek için veya sorulara cevap bulmak için veriler toplamayı gerektirir. Betimleyici veriler, genellikle gözlem, anket, görüşme veya test gibi bilgi toplama yolları ile elde edilir. Betimsel yöntemler, aynı zamanda çeşitli bilgi toplama yolları olup, insan gelişimi ve öğrenmesine ilişkin mevcut varolan durumu betimlemeye yönelik araştırmalarda kullanılmaktadır. (<http://www.notoku.com>,2014).

3.2. Çalışma Gurubu

Bu araştırmada, üç ayrı gurup ile çalışılmıştır.

a)Uzman görüşü sonucu otuz iki maddeden oluşan KDMÖ taslağının pilot uygulaması için Onsekiz Mart, Marmara Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy ve Pamukkale Üniversiteleri'nin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören 226 öğrenci ile yapılan çalışma.

Tablo 1.

1.Çalışma Gurubunun Cinsiyet, Okul ve Sınıf Değişkenine Göre Sayıları

Değişken	Kategori	Frekans (f)	Yüzde%
Cinsiyet	Kız	136	% 68
	Erkek	90	% 32
Okul	G S L	164	% 74.5
	Diğer	62	% 25.5
Sınıf	1.sınıf	118	% 56.6
	4.sınıf	108	% 43.4

b)Pilot uygulama sonucu oluşturulan KDMÖ nin uygulandığı Onsekiz Mart , Erzincan, Gazi, Marmara, Mehmet Akif Ersoy, Necmettin Erbakan, Niğde, Ondokuz Mayıs ve Pamukkale Üniversiteleri Eğitim Fakülteleri'nin Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda öğrenim gören birinci ve dördüncü sınıf öğrencileri ile yapılan çalışma.

Tablo 2.

II. (Asıl)Çalışma Gurubunun Cinsiyet, Okul ve Sınıf Değişkenine Göre Sayıları

Değişken	Kategori	Frekans (f)	Yüzde%
Cinsiyet	Kız	331	% 61.7
	Erkek	174	% 38.3
Okul	G S L	373	% 73.9
	Diğer	132	% 26.1
Sınıf	1.sınıf	264	% 52.3
	4.sınıf	241	% 47.7

c)KDMÖ ile Oyun, Dans ve Müzik Dersi Motivasyon Ölçeğinin birlikte uygulandığı, benzer ölçek geçerliliği yapılan çalışma gurubu

Tablo 3.

III. Çalışma Gurubunun Cinsiyet, Okul ve Sınıf Değişkenine Göre Sayıları

Değişken	Kategori	Frekans (f)	Yüzde%
Cinsiyet	Kız	84	% 61.7
	Erkek	52	% 38.3
Okul	G S L	102	% 75
	Diğer	34	% 25
Sınıf	1.sınıf	72	% 53
	4.sınıf	64	% 47

3.3. Veri Toplama Aracı

Araştırmanın veri toplama aracı, araştırmacı tarafından geliştirilen Koro Dersi Motivasyon Ölçeği (KDMÖ) ile benzer ölçek geçerliliği yapılan Oyun, Dans ve Müzik Dersi Motivasyon ölçeği'dir. KDMÖ nin özelliklerine bu araştırmada yer verilmiştir.

3.3.1 Koro Dersi Motivasyon Ölçeği

Araştırmacı tarafından geliştirilen KDMÖ için 48 maddeden oluşan bir mdde havuzu oluşturulmuştur. Bu aşamada ölçek taslağı, görüş alınmak üzere alan uzmanlarına gönderilmiştir. Görüşlerine başvuru alan uzmanların sayısı, üçü müzik eğitimi, biri de eğitim bilimleri alanından olmak üzere toplam dördür. Uzman görüşü için oluşturulan üçlü likert tipi formda, maddeler; a) Çok Uygun, b) Uygun, c) Uygun Değil, seçenekleri ile değerlendirilmiştir. Uzman görüşleri doğrultusunda ölçek taslağındaki madde sayısı otuz ikiye inmiştir. Otuz iki maddeden oluşan KDMÖ taslağının pilot uygulaması Onsekiz Mart, Marmara Üniversitesi, Mehmet Akif Ersoy ve Pamukkale Üniversiteleri'nin Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören 226 öğrenci ile yapılmıştır. Öğrencilerden; maddelerde yer alan ifadelere katılma derecelerini beş bölmeli ordinal (Karasar,1986) ölçeğe göre; () Tamamen katılıyorum () Katılıyorum () Kısmen Katılıyorum () Katılmıyorum () Hiç Katılmıyorum, şeklinde ifade etmeleri istenmiştir.

Ölçme aracının yapı geçerliliğini belirlemek amacı ile faktör analizi yapılmıştır. Faktör analizi yapılmadan önce toplanan verilerin faktör analizine uygun olup olmadığını belirlemek amacı ile Kaiser-Meyer-Olkin (KMO) ve Barlett testi yapılmıştır. Faktör analizi için KMO değeri .957 olarak elde edilmiştir. Barlett testi ise korelasyon matrisinde yer alan değişkenlerin kendi aralarındaki ilişkinin varlığını test eder. Yüksek korelasyonun varlığı, verilerin faktör analizi için uygunluğunun bir göstergesidir. Yapılan analizler sonunda elde edilen verilerin faktör analizine uygun olduğu belirlenmiştir ($\chi^2 = 7240,357; p < .05$). Toplam 226 öğrencinin 32 maddeden oluşan KDMÖ taslağına verdikleri yanıtlar SPSS 20 programına girilmiştir. Verilerin incelenmesi ve yapılan faktör analizleri sonucunda 20 maddeden ve 4 alt boyuttan oluşan KDMÖ geliştirilmiş ve Cronbach's alpha=0.949 olarak tespit edilmiştir. KDMÖ alt boyutları; Değerlilik, Potansiyel Farkındalığı, Gelişime Açıklık ve Korodaşlık'tır. Ayrıca araştırmanın ikinci alt problemi için öğrencilerin cinsiyet, mezun olunan lise türü ve sınıflarının yer aldığı kişisel bilgi formu kullanılmıştır.

3.3.2. *Oyun Dans Müzik Dersi Motivasyon Ölçeği*

Bu araştırma, öğrencinin yaratıcılığını, başarısını, ilgisinin devamlılığını ve çalışmalarında ortaya bir ürün koymasını etkileyen motivasyonlarının ölçülmesinde kullanılacak bir motivasyon ölçeği geliştirmek amacıyla yapılmıştır Özevin (2006). Ölçek , “müzikal gelişim ve ifade”, “oyun, dans ve müzik dersinin mesleğe ve hayata yansımaları” ve “oyun, dans ve müzik dersine ilişkin ilgi” olmak üzere üç alt faktörden oluşmaktadır. Yapılan analizler sonucunda ölçeğin Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,96 olarak bulunmuştur. Benzer ölçek geçerliliği için Oyun, Dans ve Müzik Dersi Motivasyon Ölçeğinin seçilmesinin nedeni, Müzik Eğitimi Anabilim Dallarında okutulan bir ders olması ve koro dersine ilişkin başka bir motivasyon ölçeğinin olmamasıdır. Yapılan Spearman's Korelasyon analizi sonucunda her iki ölçek arasında orta düzey bir ilişkinin olduğu, birbirine benzer davranışlar ölçtüğü görülmüştür.

3.4. *Veri Analizi*

KDMÖ nin uygulanmasından ve verilerin elde edilmesinden sonra, birinci ve dördüncü sınıf öğrencilerinin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri, problem ve alt problemlerde ifade edildiği şekliyle; cinsiyet, mezun olunan lise, sınıf değişkenleri açısından karşılaştırmalı olarak incelenmiştir.

Verilerin analizi için SPSS 20 paket programdan yararlanılmış, elde edilen verilerin istatistiksel analizinde, Bulgular ve Yorum Bölümünde detaylı olarak açıklandığı şekilde, karşılaştırmalı araştırma tekniklerinden faydalanılmıştır.

Yapılan Spearman's Korelasyon analizi sonucunda KDMÖ ile Oyun, Dans, Müzik Dersi Motivasyon Ölçeği arasında istatistiksel olarak ,61 manidarlık düzeyinde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir Bir başka ifade ile KDMÖ ile Oyun, Dans, Müzik Dersi Motivasyon Ölçeği arasında orta düzey bir ilişkinin olduğu görülmektedir.

BÖLÜM IV

Bulgular ve Yorum

Bu bölümde, verilerin çözümlenmesiyle ulaşılan bulgular ve yorumları, araştırmanın alt problemlerine uygun sıralamayla yer almaktadır.

4.1. Birinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.1.1. Koro dersi motivasyon ölçeği geçerli bir ölçek midir?

Koro dersi motivasyon ölçeğinin yapı geçerliğini belirlemek amacı madde havuzu oluşturulmuş, oluşturulan havuzda toplam 48 madde yer almıştır. Bu aşamada ölçeğin kapsam geçerliği için uzman görüşüne başvurulmuştur. Uzman görüşleri doğrultusunda ölçek taslağındaki madde sayısı otuz ikiye inmiştir. Toplam 226 öğrencinin 32 maddeden oluşan taslağa verdikleri yanıtlar SPSS 20 programında girilmiştir. 23, 26 ve 31. sorular ters (reverse) sorular olduğundan onlara verilen değerler 1, 5'e , 2, 4'e, 3, 3'e,4, 2'ye ve 5'te 1'e gelecek şekilde değiştirilmiştir. Ölçme aracında yer alan maddelerin, madde – test korelasyon değerlerine ilişkin bilgiler aşağıdaki Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4.

Koro Dersi Motivasyon Ölçek Taslağının Madde – Test Korelasyon Değerleri

Maddeler	Madde Test Korelasyon Değerleri
madde1: Koro dersinde görüşlerimin dinlenmesi, derse olan ilgimi artırır.	,584
madde2: Koro dersinde sevildiğimi hissetmem, derse olan ilgimi artırır	,659
madde3: Koro öğretmeninin bana güvendiğini hissettirmesi, derse olan ilgimi artırır	,620
madde4: Koro öğretmeninin dersle ilgili konularda görüşlerimi alması, beni derse karşı olumlu güdüler	,633
madde5: Koro öğretmeninin bana olan güveni, derse olan ilgimi artırır.	,666
madde6: Koro dersinde, potansiyelimi göstermem için imkan verildiğini düşünüyorum	,546
madde7: Koro dersinde, çalışmalarımı yapmam için uygun ortam sağlanıyor.	,572
madde8: Koro dersinde takdir edilmem, derse olan motivasyonumu artırıyor.	,701
madde9: Koro öğretmeninin çalışmalarda yol gösterici olması, bu derse karşı motivasyonumu artırıyor	,697
madde10: Koron Dersinde kendimi geliştirmeme imkan tanındığını düşünüyorum.	,497

madde11: Koro işinin bir takım çalışması olduğuna inanıyorum	,505
madde12: Koro öğretmeninin, takımın bir üyesi olduğuna inanıyorum.	,508
madde13: Koro çalışmalarının konser hedefine yönelik olması, motivasyonumu artırıyor.	,544
madde14: Koro öğretmeninin derste gösterdiği sabır motivasyonumu artırıyor.	,681
madde15: Koro derslerinde karşılıklı şakalaşmamızın koro öğretmeni tarafından hoşgörüle karşılanması derse olan ilgimi artırıyor.	,632
madde16: Koro öğretmeninin dersle ilgili sorunlarımı çözüm üretmeye çalışması beni mutlu ediyor.	,712
madde17: Koro öğretmeninin tüm öğrencilere aynı mesafede durması beni olumlu etkiliyor.	,676
madde18: Koro öğretmeninin derste, konuyla ilgili örnek olaylardan söz etmesi derse olan ilgimi artırıyor.	,702
madde19: Koro öğretmeninin derslerde zaman zaman, popüler müziklerden örnekler de söyletmesi derse olan ilgimi artırıyor.	,518
madde20: Koro öğretmeninin ders dışında da öğrencileriyle vakit geçirmeye çalışması beni mutlu ediyor.	,612
madde21: Koro öğretmeninin, repertuar seçiminde öğrencilerinin görüşlerini alması derse olan ilgimi artırıyor.	,604
madde22: Koro dersindeki kazanımlarımın yaşam kalitemi de arttıracığına inanıyorum.	,614
madde24: Koro dersinin, daha önce fark etmediğim yeteneklerimi keşfetmemi sağladığını düşünüyorum.	,522
madde25: Koro dersine yönelik motivasyonumun yüksek olması dersle ilgili maddenlerimi aşma gücü veriyor.	,622
madde27: Koro dersinde öğretmenin model olması dikkatimi artırıyor.	,640
madde28: Koro dersinin, kendimi ifade etmeme katkı sağladığını düşünüyorum.	,728
madde29: Koro dersi, kendime olan güvenimi artırıyor.	,683
madde30: Koro dersinde öğrendiklerimi şeyi öğretmenlik hayatımda uygulayabileceğimi düşünüyorum.	,547
madde32: Koro dersine aktif olarak katılmamın sağlanması, derse olan ilgimi artırıyor	,701
y23: Koro dersinin, müzikalitem üzerinde etkili olduğunu düşünmüyorum.	,074*
y26: Ders dışında yoğun çalışma gerektirmesi koro dersine yönelik motivasyonumun düşük olmasına neden oluyor	,254*
y31: Koro derslerine <u>isteksiz katılıyorum.</u>	,465

* > 0.30

Tablo 4' te görüldüğü gibi 23 (0.07) ve 26 (0.23) numaralı maddelerin madde - test korelasyonları 0.30'dan düşük olduğu için testin bütünü ile bu soruların aynı davranışı ölçmediği sonucuna ulaşılmış ve bu maddeler ölçme aracından çıkartılmıştır.

Bir sonraki aşamada elde kalan sorular faktör analizi işlemine tabi tutulmuştur. Yapılan faktör analizi sonunda soruların hangi boyutta yer aldığına dair faktör yükleri Tablo 5'de verilmiştir

Tablo 5.

Koro Dersi Motivasyon Ölçek Taslağının İlk Faktör Analizi Sonucu

Maddelar	Boyut 1	Boyut 2	Boyut 3	Boyut 4	Boyut 5
madde3	,831	,151	,115	,114	,099
madde5	,819	,125	,258	,095	,137
madde4	,813	,217	,039	,205	,073
madde2	,777	,121	,171	,217	,186
madde8	,733	,200	,314	,072	,234
madde1	,715	,156	,154	,141	,141
madde9	,527	,297	,405	,208	,098
madde12	,498	,348	,244	,104	-,153
madde13	,291	,240	,255	,288	,234
madde28	,237	,799	,261	,224	,041
madde29	,172	,771	,206	,149	,210
madde24	,075	,720	,100	,345	-,074
madde30	,206	,618	,189	-,072	,274
madde25	,214	,604	,171	,131	,317
madde22	,189	,513	,156	,198	,435
madde27	,239	,438	,356	,187	,278
madde19	,217	,049	,757	,108	,112
madde20	,150	,337	,655	,188	,098
madde21	,163	,166	,639	,237	,299
madde16	,318	,468	,568	,150	,072
madde15	,422	,377	,507	,030	,019

madde18	,190	,355	,502	,341	,338
madde14	,235	,365	,483	,315	,236
madde17	,304	,338	,399	,349	,208
madde10	,100	,242	,119	,817	,078
madde6	,285	,119	,156	,765	,112
madde7	,209	,161	,323	,706	,055
y31	,057	,233	,165	,019	,747
madde32	,392	,417	,161	,177	,520
madde11	,411	-,018	,241	,191	,501

Tablo 5' te görüldüğü gibi, yapılan ilk faktör analizi sonucunda 13. Madde boyutta yer almadığı belirlendiği için taslaktan çıkartılarak, maddeler 5 ayrı boyutta sınıflanmıştır. Yapılan analiz sonucunda 5 boyuttan meydana gelen ölçme aracının boyutlarının sorulara göre dağılımları belirlenmiştir. Buna göre; 1.Boyutta 1, 2, 3, 4,5, 8, 9 ve 12. maddeler, 2.Boyutta 22, 24, 25, 28, 29 ve 30. maddeler, 3.Boyutta 14, 15, 18, 19, 20 ve 21. maddeler, 4.Boyutta 6,7 ve10. maddeler, 5.Boyutta da 11, 31 ve 32. maddeler yer almaktadır. Elde edilen bulgular aşağıdaki Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6.

Koro Dersi Motivasyon Ölçek Taslağının İkinci Faktör Analizi Sonucu

Maddeler	B1	B2	B3	B4	B5
madde3	,831	,151	,115	,114	,099
madde5	,819	,125	,258	,095	,137
madde4	,813	,217	,039	,205	,073
madde2	,777	,121	,171	,217	,186
madde8	,733	,200	,314	,072	,234
madde1	,715	,156	,154	,141	,141
madde9	,527	,297	,405	,208	,098
madde12	,498	,348	,244	,104	-,153
madde28	,237	,799	,261	,224	,041
madde29	,172	,771	,206	,149	,210
madde24	,075	,720	,100	,345	-,074

madde30	,206	,618	,189	-,072	,274
madde25	,214	,604	,171	,131	,317
madde22	,189	,513	,156	,198	,435
madde19	,217	,049	,757	,108	,112
madde20	,150	,337	,655	,188	,098
madde21	,163	,166	,639	,237	,299
madde15	,422	,377	,507	,030	,019
madde18	,190	,355	,502	,341	,338
madde14	,235	,365	,483	,315	,236
madde10	,100	,242	,119	,817	,078
madde6	,285	,119	,156	,765	,112
madde7	,209	,161	,323	,706	,055
y31	,057	,233	,165	,019	,747
madde32	,392	,417	,161	,177	,520
madde11	,411	-,018	,241	,191	,501

Tablo 6 da görüldüğü gibi, yapılan 2. faktör analizi sonucunda 14, 15 ve 18. Maddelerin madde korelasyonlarının 0.3 ten büyük ve birden fazla boyuta girdikleri görülmüş ve maddeler taslaktan çıkartılmıştır.

Tablo 7.

Koro Dersi Motivasyon Ölçek Taslağının Üçüncü Faktör Analizi Sonucu

Maddeler	B1	B2	B3	B4	B5
madde3	,831	,151	,115	,114	,099
madde5	,819	,125	,258	,095	,137
madde4	,813	,217	,039	,205	,073
madde2	,777	,121	,171	,217	,186
madde8	,733	,200	,314	,072	,234
madde1	,715	,156	,154	,141	,141
madde9	,527	,297	,405	,208	,098
madde12	,498	,348	,244	,104	-,153

madde28	,237	,799	,261	,224	,041
madde29	,172	,771	,206	,149	,210
madde24	,075	,720	,100	,345	-,074
madde30	,206	,618	,189	-,072	,274
madde25	,214	,604	,171	,131	,317
madde22	,189	,513	,156	,198	,435
madde19	,217	,049	,757	,108	,112
madde20	,150	,337	,655	,188	,098
madde21	,163	,166	,639	,237	,299
madde10	,100	,242	,119	,817	,078
madde6	,285	,119	,156	,765	,112
madde7	,209	,161	,323	,706	,055
y31	,057	,233	,165	,019	,747
madde32	,392	,417	,161	,177	,520
madde11	,411	-,018	,241	,191	,501

Tablo 7' de görüldüğü gibi, yapılan 3. faktör analizi sonucunda 11. ve 32. maddelerin birden fazla boyuta girdiği görülmüş ve taslaktan çıkartılmıştır. Elde edilen bulgular çerçevesinde maddeler yeni bir faktör analizi işlemine tabi tutulmuş ve analizler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 8.

Koro Dersi Motivasyon Ölçek Taslağının Dördüncü Faktör Analizi Sonucu

Maddeler	B1	B2	B3	B4
madde3	,853	,140	,121	,071
madde5	,837	,158	,078	,233
madde4	,824	,211	,198	,001
madde2	,794	,137	,215	,184
madde8	,753	,260	,077	,290
madde1	,729	,163	,125	,181
madde9	,543	,328	,245	,322

madde12	,506	,308	,147	,090
madde29	,188	,820	,154	,153
madde28	,249	,808	,250	,145
madde24	,074	,686	,401	-,023
madde30	,241	,685	-,084	,164
madde25	,237	,666	,104	,218
madde22	,206	,613	,165	,271
madde10	,123	,219	,845	,078
madde6	,310	,139	,735	,170
madde7	,231	,177	,711	,318
madde19	,263	,100	,094	,770
madde21	,198	,275	,217	,724
madde20	,159	,406	,229	,618

Tablo 8' de görüldüğü gibi, yapılan 4. faktör analizi sonucunda KDMÖ 20 maddeli ve 4 boyutlu olarak son şeklini almıştır. Analiz sonucunda ulaşılan 4 alt boyut, araştırmacı tarafından boyutlar bakımından sıralanarak KDMÖ'nin son şekli Tablo 9'da verilmiştir.

Tablo 9.

Koro Dersi Motivasyon Ölçeği Alt Boyutları

madde1: Koro dersinde görüşlerimin dinlenmesi, derse olan ilgimi artırır.

madde2: Koro dersinde sevdiğimi hissetmem, derse olan ilgimi artırır

madde3: Koro öğretmeninin bana güvendiğini hissettirmesi, derse olan ilgimi artırır

madde4: Koro öğretmeninin dersle ilgili konularda görüşlerimi alması, beni derse karşı olumlu güdüler

madde5: Koro öğretmeninin bana olan güveni, derse olan ilgimi artırır.

Madde6: Koro dersinde takdir edilmem, derse olan motivasyonumu artırıyor.

Madde7: Koro öğretmeninin çalışmalarda yol gösterici olması, bu derse karşı motivasyonumu artırıyor

Madde8: Koro öğretmeninin, repertuar seçiminde öğrencilerinin görüşlerini alması derse olan ilgimi artırıyor.

Madde9: Koro dersindeki kazanımlarımın yaşam kalitemi de arttıracığına inanıyorum.

Madde10: Koro dersinin, daha önce fark etmediğim yeteneklerimi keşfetmemi sağladığını düşünüyorum

Madde11: Koro dersine yönelik motivasyonumun yüksek olması dersle ilgili sorunlarımı aşma gücü veriyor

.madde12: Koro dersinin, kendimi ifade etmeme katkı sağladığını düşünüyorum.

Madde13:Koro dersi, kendime olan güvenimi arttırıyor.

Madde14: Koro dersinde öğrendiklerimi şeyi öğretmenlik hayatımda uygulayabileceğimi düşünüyorum.

Madde15: Koro dersinde, potansiyelimi göstermem için imkan verildiğini düşünüyorum.

Madde16: Koro dersinde, çalışmalarımı yapmam için uygun ortam sağlanıyor

Madde17: Koron Dersinde kendimi geliştirmeme imkan tanındığını düşünüyorum.

Madde18: Koro öğretmeninin, takımın bir üyesi olduğuna inanıyorum.

madde19: Koro öğretmenin derslerde zaman zaman, popüler müziklerden örnekler de söyletmesi derse olan ilgimi arttırıyor

madde20: Koro öğretmenin ders dışında da öğrencileriyle vakit geçirmeye çalışması beni mutlu ediyor.

Ölçeğin alt boyutları, ölçekte yer alan maddelerin içeriği dikkate alınarak, *Değerlilik* (1-8.maddeler), *Potansiyel Farkındalığı* (9-14.maddeler), *Gelişime Açıklık* (15-17.maddeler) ve *Korodaşlık* (18-20.maddeler) olarak adlandırılmıştır. KDMÖ' nin oluşmasının ardından, Özevin (2006) tarafından geliştirilen Oyun, Dans ve Müzik Dersi Motivasyon Ölçeği ile Benzer Ölçek Geçerliliği yapılmıştır. Bu amaçla Onsekiz Mart, Marmara ve Mehmet Akif Ersoy Üniversiteleri Müzik Eğitimi Anabilim Dalları' nda 136 öğrenciye Koro Dersi Motivasyon Ölçeği ve Oyun, Dans ve Müzik Dersi Motivasyon Ölçeği birlikte uygulanmıştır.

Yapılan Spearman's Korelasyon analizi sonucunda KDMÖ ile Oyun, Dans ve Müzik Dersi Motivasyon Ölçeği arasında istatistiksel olarak ,61 manidarlık düzeyinde anlamlı bir ilişki belirlenmiştir Bir başka ifade ile KDMÖ ile Oyun, Dans ve Müzik Dersi Motivasyon Ölçeği arasında orta düzey bir ilişkinin olduğu tespit edilmiştir.

4.1.2. Koro dersi motivasyon ölçeği güvenilir bir ölçek midir?

Koro Dersi Motivasyon Ölçeği'nin güvenilirliğini belirlemek amacı ile cronbach alpha güvenilirlik hesaplama yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen analizler sonunda Değerlilik alt boyutunun ,93, Potansiyel Farkındalık alt boyutunun ,90, Gelişime Açıklık alt boyutunun ,88 ve Korodaşlık alt boyutunun ,80 cronbach alpha iç tutarlılık katsayısına eşit olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Koro Dersi Motivasyon Ölçeği'nin toplam Cronbach-Alfa güvenilirlik katsayısının ise ,95 olduğu belirlenmiştir. Bu değerler sosyal bilimlerde genelde kriter olarak kabul edilen 0,70 değerinden yüksek olduğu için alt boyut sorularının ve ölçme aracının tamamının güvenilir olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

4.2. Betimsel İstatistik

Bu bölümde önce, KDMÖ' nin dört alt boyutunda yer alan ve araştırma sonucu elde edilen betimsel istatistikler verilmiştir.

KDMÖ, Çalışma Gurubu olarak seçilen sekiz üniversitenin Eğitim Fakülteleri Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümleri Müzik eğitimi Anabilim Dallarında öğrenim gören toplam 505 öğrenciye uygulanmış ve aşağıdaki betimsel istatistikler elde edilmiştir.

Tablo 10.

Çalışma Gurubunun Cinsiyet, Okul ve Sınıf Değişkenine Göre Sayıları

Değişken	Kategori	Frekans (f)	Yüzde%
Cinsiyet	Kız	331	% 65.5
	Erkek	174	% 34.5
Okul	G S L	373	% 73.9
	Diğer	132	% 26.1
Sınıf	1.sınıf	264	% 52.3
	4.sınıf	241	% 47.7

Tablo 11.

Değerlilik Alt Boyutuna İlişkin Betimsel İstatistikler

Önermeler	N	X	ss	Katılım Düzeyi
1.Koro dersinde görüşlerimin dinlenmesi, derse olan ilgimi artırır	505	4.41	0.79	Tamamen Katılıyorum
2.Koro dersinde sevildiğimi hissetmem, derse olan ilgimi artırır.	505	4.41	0.83	Tamamen Katılıyorum
3. Koro öğretmeninin bana güvendiğini hissettirmesi, derse olan ilgimi artırır.	505	4.50	0.80	Tamamen Katılıyorum
4. Koro öğretmeninin dersle ilgili konularda görüşlerimi alması, beni derse karşı olumlu güdüler	505	4.41	0.80	Tamamen Katılıyorum
5. Koro öğretmeninin bana olan güveni, derse olan ilgimi artırır.	505	4.47	0.81	Tamamen Katılıyorum
6. Koro dersinde takdir edilmem, derse olan motivasyonumu artırıyor.	505	4.43	0.81	Tamamen Katılıyorum
7.Koro öğretmeninin çalışmalarda yol gösterici olması, bu derse karşı motivasyonumu artırıyor.	505	4.46	0.80	Tamamen Katılıyorum
8. Koro öğretmeninin, repertuar seçiminde	505	4.44	0.81	Tamamen Katılıyorum

öğrencilerinin görüşlerini alması derse olan ilgimi artırıyor.				
Değerlilik	505	4.44	0.67	Tamamen Katılıyorum

Öğrencilerin Koro Dersi Motivasyon Ölçeğinin Değerlilik alt boyutuna ilişkin betimsel istatistikler tablo 9 da verilmiştir. Tablo 9 incelendiğinde, "Koro öğretmeninin bana güvendiğini hissettirmesi derse olan ilgimi artırır" önermesine 4.50 ile en yüksek düzeyde katılım gösterirken, 1., 2. Ve 4. Önermeler ise 4.41 ile ortalaması en düşük katılımın olduğu görülmektedir. Öğrencilerin, Koro Dersi Motivasyon Ölçeğinin *Değerlilik* alt boyutunun tamamına 4.44 ortalama ile "*Tamamen Katılıyorum*" şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 12.

Potansiyel Farkındalığı Alt Boyutuna İlişkin Betimsel İstatistikler

Önermeler	N	X	ss	Katılım Düzeyi
9.Koro dersindeki kazanımlarımın yaşam kalitemi de artıracacağına inanıyorum.	505	4.02	0.98	Katılıyorum
10.Koro dersinin, daha önce fark etmediğim yeteneklerimi keşfetmemi sağladığını düşünüyorum.	505	3.77	1.05	Katılıyorum
11.Koro dersine yönelik motivasyonumun yüksek olması dersle ilgili sorunlarımı aşma gücü veriyor..	505	4.01	0.98	Katılıyorum
12.Koro dersinin, kendimi ifade etmeme katkı sağladığını düşünüyorum.	505	3.83	1.09	Katılıyorum
13.Koro dersi, kendime olan güvenimi artırıyor.	505	3.85	1.09	Katılıyorum
14.Koro dersinde öğrendiklerimi, öğretmenlik hayatımda uygulayabileceğimi düşünüyorum.	505	4.26	0.92	Tamamen Katılıyorum
Potansiyel Farkındalığı	505	3.95	0.83	Katılıyorum

Öğrencilerin Koro Dersi Motivasyon Ölçeğinin *Potansiyel Farkındalığı* alt boyutuna ilişkin betimsel istatistikler tablo 10 da verilmiştir. Tablo 10 incelendiğinde, "Koro dersinde öğrendiklerimi, öğretmenlik hayatımda uygulayabileceğimi düşünüyorum" önermesine 4.26 ortalama ile en yüksek düzeyde katılım gösterirken, "Koro dersinin, daha önce fark etmediğim yeteneklerimi keşfetmemi sağladığını düşünüyorum" önermesine 3.77 ortalama ile en düşük düzeyde katılım gösterdiği görülmektedir. Öğrencilerin, Koro Dersi

Motivasyon Ölçeğinin *Potansiyel Farkındalığı* alt boyutunun tamamına 3.95 ortalama ile "**Katılıyorum**" şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 13.

Gelişime Açıklık Alt Boyutuna İlişkin Betimsel İstatistikler

Önermeler	N	X	ss	Katılım Düzeyi
15.Koro dersinde, potansiyelimi göstermem için imkan verildiğini düşünüyorum.	505	3.90	1.05	Katılıyorum
16.Koro dersinde, çalışmalarımı yapmam için uygun ortam sağlanıyor.	505	3.88	1.04	Katılıyorum
17.Koro Dersinde kendimi geliştirmeme imkan tanındığını düşünüyorum.	505	3.94	1.01	Katılıyorum
Gelişime Açıklık	505	3.90	0.92	Katılıyorum

Öğrencilerin, Koro Dersi Motivasyon Ölçeğinin *Gelişime Açıklık* alt boyutuna ilişkin betimsel istatistikleri tablo 11 de verilmiştir. Tablo 11 incelendiğinde, öğrencilerin her üç önermeye de birbirlerine yakın denebilecek değerlerde katılım gösterdikleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerin, Koro Dersi Motivasyon Ölçeğinin *Gelişime açıklık* alt boyutunun tamamına 3.90 ortalama ile "**Katılıyorum**" şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir.

Tablo 14.

Korodaşlık Alt Boyutuna İlişkin Betimsel İstatistikler

Önermeler	N	X	ss	Katılım Düzeyi
18.Koro öğretmeninin, takımın bir üyesi olduğuna inanıyorum.	505	4.26	0.96	Tamamen Katılıyorum
19.Koro öğretmeninin, derslerde zaman zaman, popüler müzikten örneklerde vermesi, derse olan ilgimi artırıyor.	505	4.21	0.98	Tamamen Katılıyorum
20.Koro öğretmeninin ders dışında da öğrencileriyle vakit geçirmeye çalışması beni mutlu ediyor.	505	4.15	0.99	Katılıyorum
Korodaşlık	505	4.20	0.82	Tamamen Katılıyorum

Öğrencilerin Koro Dersi Motivasyon Ölçeğinin *Korodaşlık* alt boyutuna ilişkin betimsel istatistikleri tablo 12 de verilmiştir. Tablo 12 incelendiğinde, öğrencilerin "Koro

öğretmenin, takımın bir üyesi olduğuna inanıyorum” önermesine 4.26 ortalama ile en yüksek düzeyde katılım gösterirken, “Koro öğretmenin ders dışında da öğrencileriyle vakit geçirmeye çalışması beni mutlu ediyor” önermesine 4.15 ortalama ile en düşük düzeyde katılım gösterdiği görülmektedir. Öğrencilerin, Koro Dersi Motivasyon Ölçeğinin *Korodaşlık* alt boyutunun tamamına 4.20 ortalama ile **“Tamamen Katılıyorum”** şeklinde görüş belirttikleri görülmektedir.

4.3. İkinci Alt Probleme İlişkin Bulgular

4.3.1. Öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri; *cinsiyet* değişkenine göre anlamlı farklılık göstermekte midir?

KDMÖ nin altında yer alan 4 alt boyuta ilişkin verilen cevapların normal dağılım gösterip göstermediğini belirlemek amacı ile tek tip örneklem Kolmogorov-Smirnov testi uygulanmış, elde edilen bulgular tablo 15’te verilmiştir.

Tablo 15. Ölçek Boyutlarına Ait Normal Dağılım Çizelgesi

Değişken	n(eleman sayısı)	Z	P
Değerlilik	505	4.54	0.00
Potansiyel Farkındalığı	505	2.33	0.00
Gelişime Açıklık	505	3.64	0.00
Korodaşlık	505	3.78	0.00

Elde edilen bulgulara göre, KDMÖ’ nin altında yer alan tüm alt boyutların normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu nedenle katılımcıların cinsiyetlerine göre KDMÖ’ nin altında yer alan alt boyutlara ait verdikleri cevaplar arasında bir farkın olup olmadığını belirlemek amacı ile non parametrik bir teknik olan Mann-Whitney-U testi uygulanmıştır.

Yapılan Mann-Whitney-U analizi sonucunda cinsiyet değişkenine göre *değerlilik* alt boyutuna verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak 0,05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir (U=25674; p<0.5).

Tablo 16.

Cinsiyet Değişkenine Göre Değerlilik Alt Boyutuna Ait Bulgular

Değişken	Kategori	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
Cinsiyet	Kız	331	86866	262,44	25674	-2,04	0,04
	Erkek	174	40899	235,05			
Toplam		505					

Tablo 16 ayrıntılı bir şekilde incelendiğinde, kız ve erkek öğrencilerin değerlilik alt boyutuna ilişkin görüşlerinden, kız öğrenciler açısından anlamlı farklılıklar olduğu ve kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre değerlilik puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, kız öğrencilerin motivasyonlarının, erkek öğrencilere oranla daha iyi olmasından kaynaklanmış olabilir.

Yapılan Mann-Whitney-U analizi sonucunda cinsiyet değişkenine göre *potansiyel farkındalığı* alt boyutuna verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak 0.05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir (U=24775,5; p<.05).

Tablo 17.

Cinsiyet Değişkenine Göre Potansiyel Farkındalığı Alt Boyutuna Ait Bulgular

Değişken	Kategori	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
Cinsiyet	Kız	331	87764.50	265,15	24775,5	-2,59	0,01
	Erkek	174	40000	229,89			
Toplam		505					

Tablo 17 ayrıntılı bir şekilde incelendiğinde, kız öğrencilerin erkek öğrencilere göre potansiyel farkındalığı puanlarının yüksek olduğu görülmektedir. Bu anlamlı farklılık, erkek öğrencilerin kız öğrencilere oranla koro derslerinde kendi potansiyellerini fark etme konusunda yeterli motivasyona sahip olmadıklarını düşüncülerinden kaynaklanmış olabilir.

Yapılan Mann-Whitney-U analizi sonucunda cinsiyet değişkenine göre *gelişime açıklık* alt boyutuna verilen cevaplar arasında istatistiksel olarak .05 manidarlık düzeyinde anlamlı bir farkın olduğu belirlenmiştir (U=28137; p>.05).

Tablo 18.

Cinsiyet Değişkenine Göre Gelişime Açıklık Alt Boyutuna Ait Bulgular

Değişken	Kategori	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
Cinsiyet	Kız	331	84403	254,99	.28137	-,428	,668
	Erkek	174	43362	249,21			
Toplam		505					

Tablo 18 incelendiğinde, Kız ve erkek öğrencilerin gelişime açıklık alt boyutuna ilişkin bulguların birbirine yakın olduğu, dolayısıyla kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bu durum kız ve erkek öğrencilerin, koro dersinde öğrendiklerinin meslek yaşantılarına çok büyük katkılar sağlayacağına inandıklarını düşünmelerinden kaynaklanmış olabilir.

Tablo 19.

Öğrencilerin Cinsiyet Değişkenine Göre Korudaşlık Alt Boyutuna Ait Bulgular

Değişken	Kategori	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
Cinsiyet	Kız	331	85205	257,42	.27335	-,956	,339
	Erkek	174	42560	244,60			
Toplam		505					

Tablo 19 ayrıntılı bir şekilde incelendiğinde, kız ve erkek öğrencilerin *korudaşlık* alt boyutuna ilişkin bulguların istatistiksel olarak yakın olduğu, dolayısıyla anlamlı bir farkın olmadığı görülmektedir. Bu bulgulardan, insanın sosyal bir varlık olması sebebiyle kendini bir yere, bir guruba ait hissetme ihtiyacından dolayı her öğrencinin, cinsiyet değişkeninden bağımsız olarak kendini koronun bir parçası olarak görmekte olduğunu düşünmelerinden kaynaklanmış olabileceği akla gelmektedir.

Öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri *cinsiyet* değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir? alt problemine ilişkin bulgular genel olarak değerlendirilecek olursa;

Cinsiyet değişkeni bakımından *Değerlilik* ve *Potansiyel Farkındalığı* alt boyutlarında kız ve erkek öğrenciler arasında, kız öğrenciler lehine anlamlı farklılık olması, erkek öğrencilerin

koro derslerinde kendi değerliliklerini ve potansiyellerini fark etme konusunda yeterli motivasyona sahip olmadıklarını düşündürmektedir.

4.3.2. Öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri; Mezun Oldukları Lise Türü değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

Öğrencilerin *Mezun Oldukları Lise Türü* değişkenine göre *Değerlilik* alt boyutuna ait verdikleri cevaplar arasında bir farkın olup olmadığını belirlemek amacı ile uygulanan Mann-Whitney-U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 20 de verilmiştir.

Tablo 20.

Mezun Oldukları Lise Türü Değişkenine Göre Değerlilik Alt Boyutuna Ait Bulgular

Değişken	Katagori	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
Okul	GSL	373	97500	261,29	21487	-2,208	,027
	Diğer	132	30265	229,28			
Toplam		505					

Tablo 20 de *Mezun Oldukları Lise Türü* değişkenine göre değerlilik alt boyutuna ilişkin bulgular incelendiğinde; Güzel Sanatlar Lisesi mezunlarının, diğer liselerden mezun olan öğrencilere göre değerlilik puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, Güzel Sanatlar Lisesinden mezun olan öğrencilerin kendilerini alana daha yakın, daha yeterli ve daha donanımlı olduklarını düşünmelerinden kaynaklanmış olabilir.

Öğrencilerin *Mezun Oldukları Lise Türü* değişkenine göre *Potansiyel Farkındalığı* alt boyutuna ait verdikleri cevaplar arasında bir farkın olup olmadığını belirlemek amacı ile uygulanan Mann-Whitney-U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 21 de verilmiştir.

Tablo 21.

Mezun Oldukları Lise Türü Değişkenine Göre Potansiyel Farkındalığı Alt Boyutuna Ait Bulgular

Değişken	Katagori	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
Okul	GSL	373	98845	265,00	20142	-3,117	,002
	Diğer	132	28920	219,09			
Toplam		505					

Tablo 21 ayrıntılı bir şekilde incelendiğinde, Güzel Sanatlar Lisesi mezunlarının, diğer liselerden mezun olan öğrencilere göre potansiyel farkındalığı puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Güzel Sanatlar Lisesi mezunlarının, lise öğrenimleri boyunca koro dersini görmüş olmaları potansiyellerinin daha fazla farkında olduklarını düşündürmektedir. Dolayısıyla bu durum, dersten daha fazla yararlanmalarından ve dersin katkılarının daha fazla farkında olduklarını düşünmelerinden kaynaklanmış olabilir.

Öğrencilerin *Mezun Oldukları Lise Türü* değişkenine göre *Gelişime Açıklık* alt boyutuna ait verdikleri cevaplar arasında bir farkın olup olmadığını belirlemek amacı ile uygulanan Mann-Whitney-U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 22 de verilmiştir.

Tablo 22.

Öğrencilerin Mezun Oldukları Lise Türü Değişkenine Göre Gelişime Açıklık Alt Boyutuna Ait Verdikleri Cevaplar

Değişken	Katagori	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
Okul	GSL	373	97744	262,05	20142	-2,270	,018
	Diğer	132	30021	227,43			
	Toplam	505					

Tablo 22 ayrıntılı bir şekilde incelendiğinde, Güzel Sanatlar Lisesinden mezun olan öğrencilerin diğer liselerden mezun olan öğrencilere göre gelişime açıklık puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum, güzel sanatlar lisesi öğrencilerinin koro dersinin önemini farketmiş olmaları ve gelişimleri açısından önemli bulduklarını düşünmelerinden, diğer liselerden mezun olan öğrencilerin ise lise öğrenimleri süresince müzik dersi ve koro ile ilgili kazanımlarının yetersiz olduğunu düşünmelerinden kaynaklanmış olabilir.

Öğrencilerin *Mezun Oldukları Lise Türü* değişkenine göre *Korodaşlık* alt boyutuna ait verdikleri cevaplar arasında bir farkın olup olmadığını belirlemek amacı ile uygulanan Mann-Whitney-U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 23 te verilmiştir.

Tablo 23.

Mezun Oldukları Lise Türü Değişkenine Göre Korodaşlık Alt Boyutuna Ait Bulgular

Değişken	Katagori	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
Okul	GSL	373	98203,50	263,28	20142	-2,713	,007
	Diğer	132	29561,50	223,95			
Toplam		505					

Tablo 23 ayrıntılı bir şekilde incelendiğinde, Güzel Sanatlar Lisesi mezunlarının, diğer liselerden mezun olan öğrencilere göre korodaşlık puanlarının daha yüksek olduğu görülmektedir. Güzel Sanatlar Lisesi mezunlarının kendilerini diğer lise mezunlarına göre daha fazla koronun bir parçası olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Bu durumun, Güzel Sanatlar Lisesi mezunlarının koroda şarkı söylemenin bu boyutlarla ilişkilendirilebilecek yararını ve etkisini deneyimleyerek kazanmış olmalarına bağlı olabileceği düşünülmekte, diğer liselerdeki koro çalışmalarına ilişkin ipuçları verdiği akla gelmektedir. Dolayısıyla bu durum, diğer lise mezunlarının koroda şarkı söyleme bakımından, korodaşlık ifadesine uygun deneyimlerinin yetersiz olabileceğini düşündürmektedir.

Öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri, *Mezun Oldukları Lise Türü* değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir? alt problemine ilişkin bulgular genel olarak değerlendirildiğinde;

Güzel Sanatlar Liseleri'nden mezun olan öğrencilerin görüşlerinin, *Değerlilik, Potansiyel Farkındalığı, Gelişime Açıklık ve Korodaşlık* boyutlarının tümünde diğer liselerden mezun olan öğrencilere göre anlamlı farklılık gösterdiği dikkat çekmektedir. Bu durum, Güzel Sanatlar Lisesi mezunlarının, koroda şarkı söylemenin bu boyutlarla ilişkilendirilebilecek yararını ve etkisini deneyimleyerek kazanmış olmalarına bağlı olabileceği düşünülmektedir.

4.3.3. Öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri, öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir?

Öğrencilerin *Öğrenim Gördükleri Sınıf* değişkenine göre *Değerlilik* alt boyutuna ait verdikleri cevaplar arasında bir farkın olup olmadığını belirlemek amacı ile uygulanan Mann-Whitney-U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 24 te verilmiştir.

Tablo 24.

Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkenine Göre Değerlilik Alt Boyutuna Ait Bulgular

Değişken	Katagori	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
Sınıf	1.sınıf	263	68989	262,32	28847	-1,694	,090
	4.sınıf	240	57767	240,70			
Toplam		503					

Tablo 24 te, *Öğrenim gördükleri sınıf* değişkenine göre *Değerlilik* alt boyutuna ait bulgular incelendiğinde; Her iki gurup arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır.

Öğrencilerin *Öğrenim Gördükleri Sınıf* değişkenine göre *Potansiyel Farkındalığı* alt boyutuna ait verdikleri cevaplar arasında bir farkın olup olmadığını belirlemek amacı ile uygulanan Mann-Whitney-U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 25 te verilmiştir.

Tablo 25.

Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkenine Göre Potansiyel Farkındalığı Alt Boyutuna Ait Bulgular

Değişken	Katagori	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
Sınıf	1.sınıf	263	66883	254,31	30953	-,374	,708
	4.sınıf	240	59873	249,47			
Toplam		503					

Tablo 25 incelendiğinde, *Öğrenim Gördükleri Sınıf* değişkenine göre *Potansiyel Farkındalığı* alt boyutuna ait bulgulardan; her iki gurup arasında anlamlı bir farklılık bulunmadığı görülmektedir. Bu durum, her iki grubun da, koro derslerinin kendi potansiyellerinin farkına varmalarında katkısı olacağını düşüncülerinden kaynaklanmış olabilir.

Öğrencilerin *Öğrenim Gördükleri Sınıf* değişkenine göre *Gelişime Açıklık* alt boyutuna ait verdikleri cevaplar arasında bir farkın olup olmadığını belirlemek amacı ile uygulanan Mann-Whitney-U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 26 da verilmiştir.

Tablo 26.

Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkenine Göre Gelişime Açıklık Alt Boyutuna Ait Bulgular

Değişken	Katagori	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
Sınıf	1.sınıf	263	69819	265,47	28017	-2,202	-,919
	4.sınıf	240	56937	237,24			
Toplam		503					

Tablo 26 da *Öğrenim Gördükleri Sınıf* değişkenine göre *gelişime açıklık* alt boyutuna ilişkin bulgular incelendiğinde; 1.sınıf öğrencilerinin gelişime açıklık puanlarının 4. sınıf öğrencilerine göre daha yüksek olduğu görülmektedir. Bu durum; 1. Sınıf öğrencilerinin, lisans döneminde almaya yeni başlayacakları koro derslerinin, gelişimlerini olumlu yönde etkileyebileceği yönünde beklenti içinde olduklarını düşünmelerinden kaynaklanmış olabilir..

Öğrencilerin *Öğrenim Gördükleri Sınıf* değişkenine göre *Korodaşlık* alt boyutuna ait verdikleri cevaplar arasında bir farkın olup olmadığını belirlemek amacı ile uygulanan Mann-Whitney-U testi sonucu elde edilen bulgular Tablo 27 de verilmiştir.

Tablo 27.

Öğrenim Gördükleri Sınıf Değişkenine Göre Korodaşlık Alt Boyutuna Ait Bulgular

Değişken	Katagori	N	Sıra Toplamı	Sıra Ortalaması	U	Z	P
Sınıf	1.sınıf	263	68989	262,32	28847	-1,694	,090
	4.sınıf	240	57767	240,70			
Toplam		503					

Tablo 27 de *Öğrenim Gördükleri Sınıf* değişkenine göre *Korodaşlık* alt boyutuna ait bulgulardan; her iki grup öğrenci arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir. 1. ve 4. sınıf öğrencileri arasında *Korodaşlık* alt boyutunda anlamlı bir farklılığın olmaması, sınıf değişkeninden bağımsız olarak, bir koro içerisinde olmanın kendilerine kazandıracığı olumlu davranışların bilincinde olduklarını düşünmelerinden kaynaklanmış olabilir.

Öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri; *öğrenim gördükleri sınıf* değişkenine göre anlamlı farklılıklar göstermekte midir? alt problemine ilişkin bulgular genel olarak değerlendirildiğinde;

1. Sınıf öğrencileri ile 4. Sınıf öğrencileri arasında sadece *Gelişime Açıklık* alt boyutu bulguları bakımından anlamlı bir fark olduğunun tespit edilmiş olması dikkat çekmektedir. Bu durumun; 1. Sınıf öğrencilerinin, koro derslerinin gelişimlerini olumlu yönde etkileyebileceğine ilişkin beklentilerinin yüksek olabileceğini düşündürmektedir.

Bir başka dikkat çekici nokta ise; 1. ve 4. sınıf öğrencileri arasında *Korodaşlık* alt boyutunda anlamlı bir farklılığın olmaması, sınıf değişkenine bakılmaksızın bir koro içerisinde olmanın kendilerine kazandıracığı olumlu davranışların bilincinde olduklarını düşündürmektedir.

BÖLÜM V

Sonuç ve Öneriler

5.1.Sonuçlar

5.1.1.Birinci Alt Probleme Ait Sonuçlar

a) KDMÖ, Kapsam Geçerliliği için uzman görüşüne başvurulmuş, ölçeğin kapsam geçerliliği sağlanmıştır.

Yapı geçerliliği için faktör analizi yapılmış, analiz sonucunda, araştırmacı tarafından *Değerlilik*, *Potansiyel Farkındalığı*, *Gelişime Açıklık* ve *Korodaşlık* olarak adlandırılan dört boyuttan oluşan, geçerli bir ölçek olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Benzer ölçek geçerliliği; Oyun, Dans ve Müzik Dersi Motivasyon Ölçeği ve KDMÖ birlikte uygulanmış, yapılan Spearman's Korelasyon analizi sonucunda her iki ölçeğin de benzer davranışları ölçtüğü ve ,61 manidarlık değeri ile, orta düzeyde ilişki olduğu saptanmıştır.

b) KDMÖ Cronbach Alpha değerleri; *Değerlilik*: ,93, *Potansiyel Farkındalığı*: ,90, *Gelişime Açıklık*: ,88, *Korodaşlık*: ,80 olup *KDMÖ Toplam*: ,95 olarak tespit edilmiş ve hesaplanan tutarlılık katsayısı, kabul edilen ,70 minimum değerinden yüksek olduğu saptanmıştır. Dolayısıyla, KDMÖ güvenilirliği olan bir ölçme aracıdır sonucuna ulaşılmıştır.

5.1.2.İkinci Alt Probleme Ait Sonuçlar

a) Öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri cinsiyet değişkenine göre incelenmiş, bulgulardan kız öğrenciler lehine anlamlı farklılıklar olduğu ve sonuç olarak kız öğrencilerin, erkek öğrencilere göre kendilerini daha değerli hissettikleri sonucuna;

Potansiyel Farkındalığı alt boyutuna ilişkin bulgulardan, kız öğrenciler açısından anlamlı farklılıklar olduğu, kızların, erkeklere göre kendilerinin bu derste potansiyellerinin daha fazla ortaya çıktığını ve potansiyellerinin farkına varmada bu dersin etkin rolü olduğunu düşündükleri sonucuna;

Kız ve erkek öğrencilerin gelişime açıklık ve korodaşlık alt boyutlarında ise, kız öğrenciler ile erkek öğrenciler arasında anlamlı bir farkın olmadığı sonucuna varılmıştır.

b) Öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri mezun oldukları lise türü değişkenine göre incelenmiş, değerlilik alt boyutuna ait bulgulardan, Güzel Sanatlar Lisesinden (GSL) mezun olan öğrenciler ile diğer liselerden mezun olan öğrenciler

arasında anlamlı farklılık olduğu ve sonuç olarak GSL mezunlarının, Diğer okullardan mezun olan öğrencilere göre kendilerini daha değerli hissettikleri sonucuna;

Potansiyel Farkındalığı alt boyutuna ait bulgulardan, GSL den mezun olan öğrenciler ile diğer liselerden mezun olan öğrenciler arasında anlamlı farklılık olduğu ve sonuç olarak GSL mezunlarının, diğer okullardan mezun olan öğrencilere göre daha fazla, koro derslerinin kendi potansiyellerinin farkına varmada etkili olduğunu düşündükleri sonucuna;

Gelişime Açıklık alt boyutuna ait bulgulardan, GSL den mezun olan öğrenciler ile diğer liselerden mezun olan öğrenciler arasında anlamlı farklılık olduğu ve sonuç olarak GSL mezunlarının, diğer liselerden mezun olan öğrencilere göre daha fazla, koro dersinin kendi gelişimleri açısından katkıları olduğunu düşündükleri sonucuna;

Korodaşlık alt boyutuna ait bulgulardan, GSL den mezun olan öğrenciler ile diğer liselerden mezun olan öğrenciler arasında anlamlı farklılık olduğu ve sonuç olarak GSL mezunlarının, diğer liselerden mezun olan öğrencilere göre kendilerini daha fazla, koronun bir parçası olarak gördükleri sonucuna varılmıştır.

c) Öğrencilerin koro dersine yönelik motivasyon düzeyleri öğrenim gördükleri sınıf değişkenine göre incelenmiş, Değerlilik, Potansiyel Farkındalığı ve Korodaşlık alt boyutlarına ait bulgulardan her iki gurup arasında anlamlı bir farklılık görülmediği ve her iki sınıf öğrencilerinin de kendilerini değerli hissettikleri sonucuna;

Gelişime açıklık alt boyutuna ait bulgulardan, 1.sınıflar lehine anlamlı farklılıklar olduğu ve sonuç olarak 1. sınıf öğrencilerinin 4. Sınıf öğrencilerine oranla bu dersin gelişimlerine daha fazla imkan vereceğini düşündükleri sonucuna varılmıştır.

5.2. Öneriler

Araştırma sonucunda, öğrencilerin koro dersinde motivasyonlarını arttırmaya yönelik olarak oluşturulan KDMÖ nin, Müzik Eğitimi Anabilim Dalları'nda görev yapan koro öğretim elemanlarınca kullanılması, koro dersinde kullandıkları öğretim yöntem ve teknikleri gözden geçirme olanağı sağlayacaktır. Bu nedenle KDMÖ' nin kullanımının koro eğitimi sürecine katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

KDMÖ oluşturulurken ölçme aracında yer almasına karar verilen hedef davranışlar sadece anlık performansın değerlendirilmesine yönelik değil, koro dersinin dönütlerinin alınmasının uzun bir süreç alacağı göz önüne alınarak saptanmıştır. Bu nedenle ölçme

aracının dönem dönem kullanılmasının koro dersinin hedeflerine ulaşılmasında yeni bakış açıları kazandıracığı düşünülmektedir.

Müzik hem sanattır, hem bilim. Bu nedenle hem duygusal olarak algılanabilir, hem de akıl ile kavranabilir. Müziksel performansı da eklediğimizde, eğitimin üç önemli boyutu olan duyuşsal, bilişsel ve devinişsel alanların bir arada uygulandığı neredeyse tek disiplindir. KDMÖ' nin oluşturulması aşamasında ortaya çıkan, *Değerlilik*, *Potansiyel Farkındalığı*, *Gelişime Açıklık* ve *Korodaşlık* alt boyutlarının, insanın yeme içme, barınma gibi temel ihtiyaçları kadar önemli olduğu çok açık bir şekilde görülmektedir. Kendini değerli hissedene, kendi potansiyelinin farkında olan, gelişimi için olanak bulan, bir takımın üyesi olarak birlikte iş yapma ve sonuç alma mutluluğunu yaşayan bireyin, müzik eğitiminin boyutlarını uygulamada daha rahat, daha bilinçli ve daha başarılı olacağı aşikardır. Bu yönü ile KDMÖ' nin kullanılmasının, koro dersine yönelik motivasyonun önem ve etkisine dikkat çekilmesi açısından olduğu kadar, dönütlerin değerlendirilerek motivasyonun artırılması bakımından da yararlı olacağı düşünülmektedir.

Koroda istenilen etkinin uyandırılabilmesi, koro elemanlarının tepkilerinin belli yöne kanalize edilebilmesi ancak belli tekniklerin bilinmesi ve bilinçli bir biçimde uygulanabilmesi ile olanaklıdır. Bir koronun motivasyonu, en az kullanılan tekniklerin bilinmesi ve etkili şekilde uygulanması kadar önemlidir. Cinsiyet, Mezun Olunan Lise ve Sınıf değişkenleri açısından KDMÖ'nin zaman zaman uygulanması, eksikliklerin giderilmesi ve koro performansının artırılması yönünden, hem koro dersini okutan öğretim elemanlarına hem de öğrencilere olumlu katkılar sağlayacağı düşünülmektedir.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K. Ü. (1998). *Etkili öğrenme ve öğretme*, İzmir: Kanyılmaz Matbaası,
- Aktop A., ve Erman, K.A., (Tarih yok). *Takım ve bireysel sporcuların başarı motivasyonu benlik Saygısı ve sürekli kaygı düzeylerinin karşılaştırılması*. 07 Şubat 2014' tarihinde <http://www.bilalcoban.com/index.php?id=dokuman&islem=oku&yer=2&kat=10&no=9> adresinden alınmıştır.
- Apaydın, M. (Ekim, 2006). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi II. Ulusal Çocuk ve Gençlik Edebiyatı Sempozyumunda sunuldu*.
- Büyüköztürk, Ş. (2003). *Veri analizi el kitabı*. Pegem A Yayıncılık. Ankara.
- Baykal, A. (1994). *Davranış ölçümünde yapısal geçerlik göstergesi*. *Türk Psikoloji Dergisi*, 33, 45-50.
- Baykul, Y. (2000). *Eğitim ve psikolojide ölçme: Klasik test teorisi ve uygulaması*. Ankara: ÖSYM Yayınları.
- Çevik, Suna. (2013). *Koro Eğitimi ve Yönetimi*. Ankara: Sözkese Matbaası.
- Dede, Y ve Yayman, S. *Fen Öğrenmeye Yönelik Motivasyon Ölçeği: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması*. *Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi (EFMED)* Cilt 2, Sayı 1, 2008, sayfa 19-37
- Garcia, T. (1995). The role of motivational strategies in self-regulated learning. *New Directions for Teaching and Learning*, 63, 29–42.
- Gökçe, M. (Eylül, 2007). 38. *Uluslararası Asya ve Kuzey Afrika Çalışmaları Kongresi (ICANAS'38) Bildirisi*, Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığı, Ankara.
- İnceoğlu, M. (1985). *Güdüleme yöntemleri*, Ankara: Ankara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek Okulu Yayınları.
- Kara, Ahmet. (2008). *İlköğretim Birinci Kademedeki Eğitimde Motivasyon Ölçeğinin Türkçeye Uyarlanması*, *Ege Eğitim Dergisi* 2008 (9) 2: 59-78.
- Karasar, N. (1986). *Bilimsel araştırma yöntemi*. Ankara: Pegem Yayıncılık.
- Köse, H. Seval. (Nisan, 2004). *1924-2004 Musiki Muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi*, Isparta.

Kuyper, H., van der Werf, M. P. C., & Lubbers, M. J. (2000). *Motivation, meta-cognition and self-regulation as predictors of long term educational attainment. Educational Research and Evaluation, 6* (3), 181–201.

Ormrd, J. E. (1999). *Human Learning*. – 3rd Edition, Prentice-Hall Inc, USA.

Özdemir, Gökhan. (2012). Müziksel Okuma (solfej) Performans Testi Tasarımı, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü

Özevin, B., (2006). *Oyun, dans ve müzik dersine ilişkin motivasyon ölçeği*. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, 26-28 Nisan 2006, Pamukkale Üniv. Eğit. Fak. Denizli.

Ryan, R., & Deci, E. (2000). Intrinsic and extrinsic motivations: Classic definitions and new directions. *Contemporary Educational Psychology, 25*, 54–67.

Sarıçftçi, A. Ö. (2010). *Genel ahlak Gelişimi Paralelinde Müziksel Gelişim: IX. MÜlusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi*, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Say, A. (2002). *Müzik sözlüğü*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.

Spitzer, D. (1996). *Motivation: The neglected factor in instructional design. Educational Technology, 36*(3), 45-49.

Sucuoğlu, H., (2003). *İş birlikli Öğrenmenin Öğrencilerin Yükleme, Edimve Strateji Kullanımı Üzerindeki Etkileri ve İş birlikli Öğrenme Gruplarındaki Etkileşim Örüntüleri*, Yayınlanmamış Doktora Tezi, DEÜ Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

Tarman, S. (2006). *Müzik Eğitiminin Temelleri*. Ankara:Müzik Eğitimi Yayınları.

Tezbalaran, A. (1997). *Likert tipi ölçek geliştirme kılavuzu*. Ankara: Türk Psikologlar Derneği Yayınları.

Türk, M.S., Aydoğan, E. ve Kansu, N. (2003). İçsel motivasyonun iş tatmini üzerindeki etkisi "Türk tarih kurumu matbaası ve Nurol matbaasında yapılan karşılaştırmalı bir araştırma. I. Matbaa Teknolojileri Sempozyumu, Ankara.

Uçan, A. (2001). *İnsan, müzik, koro ve koro eğitiminin temelleri*. I. Ulusal Koro Eğitimi ve Yönetimi Sempozyumu, Ankara.

Yıldız, M., (2009). *Okuma motivasyonu ölçeğinin 9-12 yas ilköğretim öğrencileri için Türkçeye uyarlanması: doğrulayıcı faktör analizi sonuçları*. 18. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, Ege Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Bildiri özetleri kitapçığı, Cantekin Matbaası. Ankara.

Yurdagül, H. (Eylül, 2005). *Ölçek Geliştirme Çalışmalarında Kapsam Geçerliliği için Kapsam Geçerlik İndekslerinin Kullanılması*. XIV. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi, Denizli.

<http://notoku.com> adresinden 15 Mart 2014 tarihinde alınmıştır.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler

Adı Soyadı : Aykut Önder SARIÇİFTÇİ

Doğum Tarihi : 04.08.1972

Doğum Yeri :Antalya/ Kumluca

Eğitim Durumu

İlk Okul :Hızırkahya İlkokulu (1978 -1983)

Orta Okul :Temel Eğitim Ortaokulu – Kumluca (1983 – 1986)

Lise :Kumluca Lisesi (1986 – 1989)

Lisans :Marmara Üniversitesi Atatürk Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi
Bölümü (1989 – 1993)

Yüksek Lisans :Pamukkale Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (2001)

İş Deneyimi

Çalıştığı Kurumlar

Kırklareli İmam – Hatip Lisesi Müzik Öğretmeni (1994 – 1995)

SDÜ Burdur Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Bölümü Arş. Gör (1997 – 1998)

Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi GSEB Müzik Eğitimi Ana Bilim Dalı Öğr. Gör.
(1998 -)

Bilimsel Faaliyetler

Sarıçiftçi, Aykut Önder.(2001). *Toplu Ses Eğitiminde Entonasyon Maddenu ve Çözümünde Uygulanacak Yöntemler*, I. Ulusal Koro Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Gazi Üniversitesi, Ankara.

Sarıçiftçi, Aykut Önder.(2004). *Müzik Öğretmeni Yetiştiren Kurumlarda Toplu Ses Eğitimi ve Koro Derslerindeki Pedagogik Yaklaşımlara İlişkin Bir Değerlendirme*,1924-2004 Musiki muallim Mektebinden Günümüze Müzik Öğretmeni Yetiştirme Sempozyumu Bildirisi, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.

Sarıçiftçi, Aykut Önder.(2006).*Müzik Öğretmenlerinin Lisans Dönemlerinde Aldıkları toplu Ses eğitimi İle, Koro Eğitimi ve Yönetimi derslerinde Öğrendiklerini Meslek Yaşantılarında ne Derece Kullanabildikleri Üzerine Bir Araştırma*, Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Pamukkale Üniversitesi, Denizli.

Sarıçiftçi, Aykut Önder.(2010). *Müzik Öğretmeni Adaylarının Koro Dersine İlişkin Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi*. IX. Ulusal Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Marmara Üniversitesi, İstanbul.

Sarıçiftçi, Aykut Önder.(2012). *Müziksel Ahlak Gelişimi*, 3. Güzel Sanatlar Eğitimi Sempozyumu bildirisi, Marmara Üniversitesi, İstanbul

Köse, S. , Sarıçiftçi A. Ö. (2013).*Müzik Öğretmeni Adaylarının Bireysel Ses Eğitimi Dersine İlişkin Öz Yeterlik Düzeylerinin İncelenmesi*. Müzik Eğitimi Sempozyumu Bildirisi, Niğde Üniversitesi, Niğde.

İletişim

e-posta : sciftci@pau.edu.tr

